

Srebrna medalja Apimondie, podeljena reviji Slovenski čebelar - Vancouver 1999

Mednarodni čebelarski kongres Apimondia,
Ljubljana, 24.-29. avgust 2003

letnik CIII - leto 2001

5

SLOVENSKI ČEBELAR

LETO 1873 - ZAČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

ISSN 0350-4497

Janez Mihelič: Uspešen letošnji začetek del pri graditvi Čebelarškega centra Slovenije 145

ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA

Milan Vajda: Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v maju 147

Stane Plut: Čebelarjeva opravila v AŽ panjih v maju 149

Mira Jenko - Rogelj: Veterinarski nasveti za maj 150

PRODAJA ČEBELJIH PRIDELKOV

Franc Šivic: Skrb za kakovostne čebelje pridelke 153

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Branko Nemec: Okrogla miza o izkušnjah pri uporabi sladkornega sirupa v Sloveniji 154

Anton Zor: Varroza 157

Franc Vidrih: Tudi na Goriškem čebelarimo v AŽ maks panjih 159

Marjan Debelak: Izboljšujmo čebelarjenje – čas je zlato 160

Franc Gornik: Kako sem izdelal trietažni AŽ panj 162

NARAVNO ČEBELARJENJE

Mitja Zupančič: Ekološko čebelarstvo 164

ČEBELICE NA INTERNETU

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Franc Šolar: Laščani »rojijo« ž 99 let! 167

B. Mugerle: Družba vse premalo ceni čebelarjenje, so ugotovili na občnem zboru ČD Mlinšek Velenje 168

Ludvik Kramberger: Čebelarška družina Radenci šteje 26 članov 169

Janez Levstik: Čebelarška obleka in uniforma 169

V SPOMIN

MALI OGLASI

172
177

Janez Mihelič: This Year's Successful Start of Construction Works on the Beekeepers' Center of Slovenia Site

THIS MONTH'S WORK FOR BEEKEEPERS

Milan Vajda: Beekeepers Jobs in Multiple-Story Hive in May

Stane Plut: Beekeepers Jobs in AŽ Hives in May

Mira Jenko - Rogelj: Veterinary Advice for May

SELLING OF HIVE PRODUCTS

Franc Šivic: Providing for Quality Hive Products

OUR BEEKEEPERS' EXPERIENCES

Branko Nemec: Round-Table Conference on the Experiences with the Use of Sugar Sirup in Slovenia

Anton Zor: Varroasis

Franc Vidrih: In Goriško Too, We Use Maximized AŽ-Hives

Marjan Debelak: Let's Improve Beekeeping – Time Is Money

Franc Gornik: How I worked Out a Three-Story AŽ Hive

ECOLOGICAL BEEKEEPING

Mitja Zupančič: Ecological Beekeeping

BEEES ON THE INTERNET

FROM SOCIETY LIFE

Franc Šolar: The Lašče Beekeepers Have Been Swarming for 99 Years!

B. Mugerle: »Beekeeping Is Underestimated by the Society«, Was Established at the General Meeting of the Mlinšek Velenje Beekeepers Society

Ludvik Kramberger: The Radenci Beekeeping Society Consists of 26 Members

Janez Levstik: Beekeepers Attire and Uniform

IN MEMORIAM

SMALL ADVERTISEMENTS

Meseca maja cvetijo jablane, to pa je tudi čas rojenja čebel.

Foto: Martin Vidic

USPEŠEN ZAČETEK LETOŠNJIH DEL PRI GRADITVI ČEBELARSKEGA CENTRA SLOVENIJE

Janez Mihelič

Na pobudo gradbenega odbora in po urniku delovnih akcij, predvidenih za ureditev okolice Čebelarškega centra Slovenije, je bila prva zelo uspešna delovna akcija letos v soboto, 17. marca. Akcije odstranjevanja grmovja, suhega drevja in podiranja dreves ter sajenja medovitih rastlin se je udeležilo dvaintrideset čebelarjev iz devetih čebelarskih društev. Kljub oblačnemu vremenu in obilnejši opoldanski plohi je bilo načrtovano delo opravljeno hitro in strokovno, saj so bili med udeleženci tudi poklicni gozdni delavci iz Lovrenca na Pohorju in iz okolice Lukovice. Čebelarji so čistili in podirali drevje, bagerist Janez Stele iz okolice Radomelj – ta sicer ni čebelar – pa je brezplačno opravil izkop zemlje na prostoru, kjer bo stala kapelica sv. Ambroža, ki jo bo obkrožala polkrožna klop. Medovite rastline, ki so jih sadili štajerski čebelarji iz Cerkvenjaka in Lovrenca pod vodstvom predsednika sekcije za medovite rastline pri MČZ Maribor g. Ivana Bračka, sta brezplačno prispevala g. Vojko Veber iz Škofje Loke in g. Nace Sotlar iz Šmartnega pod Šmarno goro. Sadike je v Lukovico pripeljal g. Logar st., znani izdelovalec čebelarske opreme iz Šenčurja. Pri sajenju sadik je

pomagal tudi učenec sedmega razreda iz Maribora Tomaž Senekovič, ki je tudi sam navdušen čebelar. Opravljenega je bilo precej prostovoljnega dela, kar je zelo pomembno, saj mora gradbeni odbor z denarnimi sredstvi upravljati čim bolj racionalno in čim več del opraviti prostovoljno, da jih na koncu ne bi zmanjkalo. Čebelarje je obiskala tudi g. Ivanka Polanec z Radia Slovenija in na kraju samem posnela reportažo o nadaljevanju graditve centra.

Po napornem delu je za malico za vse udeležence poskrbel ČZS, plinski žar je pripeljal s seboj g. Marjan Slanič, predsednik gradbenega odbora g. Pušnik je podaril pol »flaškona« domačega jabolčnika, drugo polovico pa je čebelarjem podaril g. Kersnik, prvi sosed bodočega centra in nekdanji lastnik zemljišča, na katerem bo objekt stal. S tem je pokazal, da bomo čebelarji imeli dobrega soseda. Karton steklenic vina je za čebelarje prispeval tudi direktor Razvojnega zavoda Trzin, ki na objektu opravlja gradbena dela. S suhim mesom in domačim vinom so vse udeležence pogostili tudi štajerski čebelarji iz Cerkvenjaka, predvsem njihov predsednik g. Hauser. Akcije so se namreč udeležili kar

Medovite rastline sta prispevala g. Veber in g. Sotlar. Pripeljal pa jih je g. Logar.

Štirje čebelarji iz Čebelarkega društva Cerkvenjak. Zato je bilo razpoloženje po delovni akciji zelo veselo in vsi so obljubili, da bodo tudi v prihodnje še prišli na pomoč.

Pri prvi letošnji delovni akciji so po šest delovnih ur prispevali Stane Jenko, Franc Prezelj in Milan Starovašnik (člani ČD KOMENDA), Matej Blejec, Jože Boštjančič, Grega Lužar in Franc Pavlič (člani ČD MENGES), Bine Kladnik, Janez Mihelič, Ludvik Lap, Edo Skok, Peter Svetičič in Marjan Kosač (člani ČD DOMZALE), Ivan Bračko (član ČD KAMNICA BRESTRNICA), Ernest Rek in Marjan Slanič (člana ČD LOVRENC NA POHORJU), Tomaž Senekovič (član ČD MALEČNIK, sicer 13-letni učenec iz Maribora), Miha Urbanija, Albin Zajc, Anton Cirar, Dušan Cerar, Henrik Omahna, Niko Urbanija, Alojz Omahna in Janez Stele (člani ČD LUKOVICA), Jože Hauzer, Miroslav Šilec, Rudolf Družovič in Franc Kaučič (člani ČD CERKVENJAK), Avgust Sinic (član ČD TIŠINA) ter predsednik in član GRADBENEGA ODBORA Vlado Pušnik in Milan Runtas.

Vsem udeležencem se je za udeležbo zahvalil predsednik gradbenega odbora g. Vlado Pušnik, še zlasti pa g. Vebru in g. Sotlarju za darovane medo-

Mladi čebelar Tomaž Senekovič pomaga Marjanu Slaniču pri sajenju medovitih rastlin. Foto: J. Mihelič

Še isti dan so čebelarji uredili tudi nasip za Čebelar-skim centrom Slovenije.

vite rastline, g. Logarju za prevoz ter g. Janezu Stelcu za izkop. Druga akcija sajenja medovitih rastlin, ki so se je udeležili čebelarji iz Velenja, je bila 24. marca. Sedem čebelarjev iz Velenja je posadilo sedem lip ob poti do stavbe Centra. Veliko čebelarjev se je udeležilo tudi delovne akcije zadnje sobote v marcu, to je 31. marca. Seznam udeležencev iz Velenja bomo objavili v prihodnji številki.

Na drugo akcijo letos pa je prišlo veliko čebelarjev iz Maribora.

Po delu pa smo se tudi pokrepčali.

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI za Čebelarški center Slovenije

ČEBELARSKA DRUŠTVA so prispevala: 25.000 SIT Ravne na Koroškem, po 10.000 SIT – Cerkno, Dramlje, Kobilje-Dobrovniki, Lendava, 12.000 SIT Videm-Dobrepolje, 15.000 SIT Krško, po 20.000 SIT – Bohinj, Henrik Peternele-Celje, Cerkle na Gorenjskem, Črna na Koroškem, Loška dolina-Stari trg, Markovci, Medvode 26.400 SIT, Sora 29.800 SIT, Krška vas 30.000 SIT, Kočevje 35.000 SIT, Šentjernej 41.000 SIT, Sevnica 51.500 SIT.

Čebelarji so z delovno akcijo 31. marca 2001 prispevali v korist ČCS po 6 delovnih ur, in sicer: Vlado Pušnik, Marjan Skok in Milan Runtas – gradbeni odbor; Dušan Barac – ČD Velka-Sladki Vrh; Ivan Bračko – ČD Kamnica-Bresternica; Tomaž Senekovič – ČD Malečnik; Marjan Slanič – ČD Lovrenc na Pohorju; Alojz Podjavoršek, Franc Štraser in Gorazd Ledinek – ČD Maribor-mesto; Branko Padjan, Mirko in Miro Škrablin ter Ivan Korajžija – ČD Rogaška Slatina; Niko in Miha Urbanija ter Albin Zajc – ČD Lukovica; Stane Jenko, Franc Prezelj, Franc Nograšek, Jani Kralj, Franc Perme, Milan Stipič in Marjan Kern – ČD Komenda ter Stanko Lorbek – Vema Maribor. **V korist ČCS so se odpovedali potnim stroškom:** 13.710 SIT Marjan Laura, Gorišnica; 3.600 SIT Franc Pižmoht, Apače; 10.490 SIT Silvo Posl, Podplat; 45.790 SIT Franc Prezelj, Kamnik; 12.790 SIT Vlado Pušnik, Maribor in 7.270 SIT Franc Vehar iz Dobriča. **Denar so na naš račun nakazali:** 1000 SIT Stane Novak iz Čemšenika, 5.000 SIT Ivan Peterka iz Moravč in 2.700 SIT Rudi Nahtigal iz Trebelnega.

Posamezniki v društvih pa so za ČCS prispevali: **ČD P. Dajnko-Gornja Radgona** – Franc Mauko 100 SIT, Rudi Korošec 200 SIT, Jože Kohek 300 SIT, 500 SIT – Anton Fekonja, Igranc Gregorič, Franc Haložan, Anton Jančar, Milan Lesar, Slavko Padlauf, Mirko Pihlar, Jože Polanč, Stanko Prajndl, Franc Rauter, Franc Senekovič, Franc Topolovec, Stanko Vrabec, Ivan Zver, 1.000 SIT – Jakob Šteber, Alojz Breznik, Danilo Burjan, Mirko Frelj, Franc Hari, Bruno Jančar, Feliks Kerec, Ivan Križ, Alojz Kurbus, Ivan Lebar, Miran Lipič, Janez Rajh, Franc Rožman, Daniel Tkalcic, Tone Tropenauer, Roman Vakaj, Marjan Vrbnjak, 1.500 SIT – Stanislav Železnjak, Jožef Hari, Viktor Hegediš, Milan Horvat, Jože Lah, 2.000 SIT – Karel Bek, Jože Blatnik, 3000 SIT – Martin Žnidarič, Stanko Korošec, Franc Pižmoht, 3.500 SIT Franc Senekovič in 10.000 SIT Anton Novak; **ČD Gotovlje** – 1.000 SIT – Polde Škafar, Leopold Bukovšek, Franc Gril, Alojz Kampuš, Rudi Kuder, Ivan Mazzoni, Branko Pahole, Anton Rozman, Janez Rutar, 1.500 SIT – Emil Komplet, Franc Logar, Jože Mazzoni, Vinko Strnad in 2.500 SIT Ivan Šorli; **ČD Carnica-Grosuplje** – Jože Škufca 1.100 SIT in Ivan Tomažič 1000 SIT; **ČD Jesenice** vsi po 1.000 SIT – Andrej Černe, Janez Žnidar, Bogomir Šorn, Anton Arh, Stane Begeš, Ciril Bertonec, Janko Blatnik, Julijan Cvek, Andrej Globočnik, Andrej Klinar, Franc Klinar, Pavel Klinar, Ciril Košir, Boris Koenig, Drago Korbar, Sašo Krničar, Janez Langus, Viktor Langus, Andrej Markelj, Ludvik Martinčič, Franc Medja, Čedo Milošević, Franc Razingar, Ivan Razingar, Tone Razingar, Ivan Smolej, Janez Tušar, Jože Uršej in Marjan Višnar; **ČD Kamnik** – 500 SIT – Janez Galin, Jožef Jeras, Andrej Koželj, Jernej Koželj, Ivan Ogrinc, Jože Urh, Salih Velic, 1.000 SIT – Marko Šuštar, Iztok Grebenc, Vitoslav Kališnik, Franc Kodra, Ambrož Krt, Grega Mlakar, Andrej Pančur, Ivan Pančur, Janez Petrič, Milan Robar, Jože Romšak, Miro Sanabor, Anton Videc, 2.000 SIT – Ivan Hancič, Andrej Janežič, Matija Jenko, Franc Zajc, 3.000 SIT – Andrej Bajar, Daniela Novak, Avgust Ogrinec, Radoslav Pavlovič, Jurij Reščič, Janez Tičar, 5.000 SIT Franc Koncilia in 10.000 SIT Danijel Kaštrun.

Imena preostalih darovalcev bodo objavljena v naslednjih številkah Slovenskega čebelarja.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NAKLADNEM PANJU V MAJU

Milan Vajda, čebelarški mojster – Metlika

Vsak čebelar, praktik ali teoretik, ki je upošteval vsa dosežanja mesečna navodila za čebelarjenje v nakladnem panju ali v drugih panjskih sistemih, objavljena v Slovenskem čebelarju, lahko v svojem čebelnjaku ugotovi, da ima primerno razvite čebele. Pri tem mislim zlasti

na zadostno količino hrane za dober spomladanski razvoj in za zdrave čebele, ki naj bodo postavljene na primernem pasišču. Pozorni bodimo tudi na različne bolezni čebel in čebelje zalege (hudo gnilobo, majsko bolezen itd.); sicer pa se ta mesec začne po navadi intenziven razvoj čebelje družine. V tem času je v naravi običajno že dovolj nektarja in cvetnega prahu, če so vremenske razmere ugodne. Vsem čebelarjem, predvsem pa začetnikom pripo-

ročam, da ta mesec pregledajo svoje čebelje družine in po potrebi ukrepajo. Če v naravi ni dovolj nektarja in se pojavi pomanjkanje hrane, je treba čebele dodatno krmiti, saj je v tem obdobju zaradi zalege poraba hrane velika.

Ob ugodnih vremenskih razmerah in uspešnem posegu v čebeljo družino je čebelar že lahko poplakan za svoj trud s točenjem cvetličnega in akacijevga medu. Normalno v tem času intenzivno cvetijo divja češnja, regrat in drugo sadno drevje. Med 5. in 13. majem zacveti tudi akacija, tako da čebelar ob srednje dobri letini iztoči povprečno po 15 kg medu na panj.

Seveda pa je treba čebele prej pripraviti na glavno pašo. O tem, kako in na kakšen način, je bilo že veliko povedanega in napisanega. Naj poudarim, da je treba čebelam pravočasno dodajati satnice, gradilni satnik in naklade. Pri nakladnih panjih priporočam menjavo satov v gnezdu in urejanje letega, tako da ima matica vedno dovolj prostora za zaleganje. Ko je naklada polna čebel, tako da te podsedajo na podnici, jim dodamo novo naklado. Veliko čebelarjev ima svoj način in tehniko čebelarjenja. Nekateri prisegajo na dve nakladi, drugi na tri normalne Langstrothove naklade, tretji na kombinacijo normalne in nizke naklade. Predvsem čebelarjem začetnikom je težavno priporočiti eno izmed njih in tudi številne druge z različnimi višinami satnikov, ker je to odvisno od načina čebelarjenja posameznega čebelarja v nakladnem panju, pašnih razmer in drugih dejavnikov, ki vplivajo na uspešno čebelarjenje. Sam čebelarim v normalni nakladi, višina satnika je 232 mm.

Omenjeno navajam zato, ker je maj tudi čas razmnoževanja in rojenja čebel, to pa čebelarju omogoča, da poveča število svojih čebeljih družin. Pomembna odločitev za vsakega čebelarja je, ali bo širil svoje čebelarstvo z nakupom čebeljih družin, z rojenjem ali z narejenci, z vzrejo matic v domačem čebelarstvu ali z nakupom matic pri registriranih vzrejevalcih. V tem pogledu smo slovenski čebelarji od tedaj, ko je Anton Janša napisal razpravo o rojenju čebel, veliko napredovali, pri selekciji kranjske čebele pa smo dosegli tudi dobre rezultate.

Hiter spomladanski razvoj čebelje družine lahko

povzroči pomanjkanje prostora tako za čebele kot za zalego. Pojavi se rojilno razpoloženje. Čebele velikokrat potegnejo rojne matičnike, matica postane lažja. Zaradi rojilnega razpoloženja pri čebelah popusti tudi nabiralna vna za nabiranje nektarja. Zaradi ohranjanja pridobitnosti čebelje družine, je treba zmanjšati rojilno vna čebel. Nenadzorovano rojenje, ki zajame več kot 12 odstotkov čebeljih družin, je znamenje neuspešnega čebelarjenja, saj negativno vpliva tudi na pridelek medu.

Eden izmed ukrepov za preprečevanje rojenja je tudi striženje kril maticam. Pravilno striženje kril prikazuje skica:

Striženje kril prepreči pobeg roja, ne prepreči pa rojilnega razpoloženja. To naredimo tako, da matici z majhnimi škarkami odstrižemo tretjino levega ali desnega krila. Takoj, ko roj s tako matico zapusti panj, se matica zavrti v stran in pade na tla. Taka matica ni sposobna leteti. Čebele iz roja se vrnejo v panj, manjši del čebel pa ostane pri matici. Striženje kril matic je priporočljivo tam, kjer so krošnje dreves visoke, kjer je v bližini gozd ali pa je stojišče toliko oddaljeno, da ga redkeje obiskujemo.

Vsak uspešen čebelar, ki želi doseči zadovoljivo količino pridelkov, mora v tem mesecu vsakih 12 dni temeljito pregledati čebeljo družino, ugotoviti stanje v družini ter ustrezno ukrepati; zamenjati naklade, dodati mediščne naklade in podobno. Če ne gre drugače in če smo prepozni, je včasih treba potrgati matičnike.

Čas rojenja, ki je naraven način razmnoževanja čebeljih družin, sega tudi v junij, zato bom o rojenju, vzreji matic, narejencih, kasetnih rojih in ometencih več pisal v opravih za junij. Naj pripomnim, da obilne paše, predvsem obilna akacijeva paša, v veliki meri omejujejo rojenje, to pa smo lani lahko opazili tudi v Beli krajini.

Približuje se čas prevažanja čebel na paše zunaj čebelarjevega stalnega bivališča. Pri nas so najbolj znane in izdatne paše na akaciji na Primorskem in v Prekmurju. Ob tem pa naj vas opozorim na pravno neurejene razmere na tem področju in bil bi skrajni čas, da v Sloveniji uredimo tudi to. Osnutek pravil, ki bo urejal prevažanje čebel na paše, že vsto let leži na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Kljub temu vsem čebelarjem, ki prevažajo čebele, pa tudi domačinom, ki pripeljejo čebele na pašo, priporočam strpnost in uvidevnost. Znano je namreč, da je ob neugodnih pašnih razmerah na določenem območju že en čebelji panj preveč, če pa so paše obilne, jih je na istem območju tisoč premalo.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V AŽ PANJIH V MAJU

Stane Plut - Semič

Ne samo nenavadno mila zima, tudi zgodnja pomlad je vzpodbudila zgodnejšo vegetacijo. Tako je v Beli krajini 25. marca že zacvetela češnja. Temu primerno so se na dražljaje iz narave odzvale tudi čebele družine, saj čebelar ni mar za koledar, ampak se ravna po rastlinah. Za ta

čas so zelo dobro razvite, tako da bodo vrhunec razvoja dosegle v začetku maja, to pa bo povzročilo obilo težav s preprečevanjem rojenja, še zlasti, če ne bo dobre paše.

Maja bomo imeli veliko dela, in če ne bo pozebe, bomo prve obilnejše medene bere deležni na akaciji, in tudi če bo ta zatajila, se bo v satih nabralo dovolj za skromno točenje. V začetku maja se lahko nadaljuje medenje na smreki, ki ga najprej povzroča veliki, pozneje pa še mali smrekov kapar. To medenje po navadi sovpada s cvetenjem bezga. V Beli krajini včasih skoraj sočasno zavodi tudi hrast. Na območjih, na katerih je veliko javorja, lahko čebele precej medicene prinesejo najprej iz cveta, pozneje pa še iz mane. Kot vse kaže, bo letos akacija zelo zgodnja in bo cvetela v začetku maja, ta mesec pa se ne nekako konča s cvetenjem velikolistne lipe. Čeprav so obeti lahko lepi, pazite, da ob dolgo trajnejšem slabem in hladnem vremenu vaše čebele ne bodo lačne, še posebej, če ste jim prej iztočili prvo medeno bero.

Že v začetku meseca se lahko pri močnih družinah pojavi rojilno razpoloženje. Kako ga prepoznamo? Družine podsedajo, čebelar se nikamor ne mudi, matica zaleže matičnike, čebele prenehajo graditi satje. Matica postaja vse manjša in vse manj zalega, saj se pripravlja, da bo zapustila staro domovanje in ga prepustila naslednici. Kaj storiti, da se to ne zgodi? Predvsem je pomembno, da so čebele ves čas zaposlene, bodisi da jih zaposlimo, še bolje pa je, da imajo delo v naravi z nabiranjem nektarja. Najboljši in najpreprostejši protirojilni ukrep je dobra paša. Velikokrat se mi je zgodilo, da so ob začetku obilne paše na akaciji čebele že pregrizle pokrite matičnike. Ker pa te ni vedno in povsod dovolj, zaposlimo čebele z graditvijo satja. Če je bilo ob cvetenju sadnega drevja dovolj nektarja, so v medišču že lepo zgrajeni mladi sati. Te spuščamo v plosdišče, da jih matica zaleže, pokrito zalego pa dvigujemo na njihovo mesto v medišče. S tem ustvarjamo matici prostor za zaleganje, tako da je v plosdišču veliko odkrite zalege in da čebele dojilje porabijo mleček za krmljenje le-te. Zelo živalnim družinam, za katere se bojimo, da bi se lahko začele pripravljati na rojenje, pobiramo sate s pokrito zalego in delamo narejence, te pa pozneje s pridom uporabimo kot rezervne družine. Taki narejeni družini

vcepimo matičnik iz družine, ki ni rojiva in ima poleg tega dobre tudi druge lastnosti, npr. mirnost, razvit čistilni nagon, in je dobra medarica. O tem, kako z uporabo zaklade povečamo prostor družini, da se izognemo rojenju, je že veliko napisal g. Debelak. Najslabši ukrep je podiranje matičnikov, saj rojilno razpoloženje ne poneha, družina pa namesto, da bi nosila nektar v panj, lenari. Tudi sami imamo veliko dela s trganjem matičnikov in izgubljeno sezono. Če nič od naštetega ne pomaga in si roja ne želimo, na vidiku pa je paša, ki je ne želimo izgubiti, odstranimo staro matico in dodamo mlado oprušeno matico iz prašilčka. Takšna družina praviloma to leto ne bi smela rojiti. Pri tem je treba paziti, da odstranimo vse matičnike, najbolje pa je, da v panju ni niti odkrite zalege. Načinov dodajanja je veliko, najbolj pa se mi je obneslo dodajanje z mrežico (Medja), s katero pokrijemo matico in njene spremljevalke na satu iz prašilčka in matico s satom in čebelami vred pa dodamo pripravljeni družini. Ko bodo čebele sprejele mlado matico, bo ta že našla pot izpod mrežice, to pa se po navadi zgodi kar hitro. Dodani matici dajmo od pet do sedem dni časa in ne odpirajmo panja že drugi ali tretji dan. Ko gremo pogledat, kaj se je zgodilo z dodano matico, ne rogovilimo po panju, saj v brezpašni dobi stare in vznemirjene čebele napadejo matico, jo stisnejo v klobčič in zadušijo.

Sam se odločam o preprečevanju rojenja glede na razmere v naravi. Če se v kratkem obeta paša in imam na voljo mlade matice, kritičnim družinam preprosto odstranim stare matice in jih zamenjam z mladimi. Če paše ne predvidevam v kratkem, poleg tega pa mi še zmanjkuje časa, naredim tako, kot sem opisal v mesečnih navodilih za april. Ker paše ni, tudi kakšnega večjega izpada pridelka ni. Navadno se v tem primeru zgodi, da se približno za 14 dni ustavi zaleganje, to pa slabo vpliva na razvoj varoe. Če se ta čas brez zaleganja podaljša, to slabo vpliva na moč družine, zato jo moramo pozneje okrepiti z zalego iz rezervnih družin. Če se v tem obdobju pojavi paša, bo pridelek kar dober, saj čebele nimajo opravka z nego zalege in se bolj posvetijo nabitju nektarja. Ko začnejo čebele graditi v gradilnem satu, bodisi po zamenjavi matice ali preleganju, vemo, da je delovna vna družina normalna in da bo mlada matica, če že ne, vsak čas začela zalegati.

Zdaj pa še o tem, kako ravnamo z rojem. Uspeh pobiranja roja je odvisen od tega, ali smo matico spravili v zabojček. Če nam je to uspelo, se začnejo razletele čebele zbirati na robu zabojčka, če pa nam to ni uspelo, bodo šle čebele za matico na isto ali na sosednjo vejo in bomo postopek morali ponoviti. Ko se čebele spravijo v zabojček za pobiranje rojev, ga zapremo in čez noč postavimo v hladno klet. Verjetno ni treba posebej poudariti, da mo-

Satje je prva posoda za med. Močne družine so do 21. marca zgradile pri meni že pet mladih satov. Foto: S. Plut

ra imeti zabojček na vratih mrežo za zračenje, sicer se nam bodo čebele zadušile. Naslednji dan proti večeru vstavimo v sredino plodišča pripravljenega panja sat odkrite zalege, preostali prostor pa zapolnimo s satnicami. Nesmiselno bi bilo dodati zgrajeno staro satje in ne izrabiti velike delovne vneme roja. Če ga že imamo, ga tudi uporabimo za gradi- tev mladega satja. Odkrito zalego dodamo zato, da je roj ne ucvrne nazaj na vejo ali v gozd v votlo drevo. Čebele namreč odkrite zalege ne pustijo neoskrbovane. Pametno je tudi, da roj zadimimo s sredstvom za zatiranje varoe, saj je ta zdaj na čebelah in je zato že enkratno dimljenje zelo učinkovito. Pri vstavljanju roja ne dodajamo medenega satja, saj imajo čebele s seboj dovolj hrane, naslednji dan pa lahko že dodamo sladkorno raztopino, zlasti če v naravi ni dovolj paše. Neznane roja se raje ognemo v velikem loku. Resda se nam čebele smilijo, vendar si lahko s takšnim rojem nakopljemo veliko nevšečnosti pa tudi gmotne škode, če roj prihaja iz družine, ki je okužena s hudo gnilobo čebelje zalege. Troši se prenašajo v medu, ki so se ga čebele napile, preden so šle iz panja, in bolezen tako prene- sejo v novo domovanje. Če pa nikakor ne moremo mimo neznanega roja, ga moramo imeti na hladnem v kleti toliko časa, da čebele porabijo ves med, ki so ga prinesle s seboj, šele potem jih spravimo v

panj in jih zadimimo s sredstvom za zatiranje varoe. Takšno družino je treba dalj časa nadzorovati, saj je tudi dalj časa potencialna nevarnost za cel čebelnjak. **Zato sam neznanih rojev raje ne pobiram.**

Morda še nasvet vsem, ki se trudite z medoviti- mi rastlinami izboljšati svoj pašni okoliš. Še je čas, da si pravočasno priskrbite seme ajde. Nekateri so že obupali nad njo, nekateri pa še vedno vztrajamo. Lani smo v semiškem čebelarstvu kupili seme in ga razdelili kmetom, tako da so ti z njim zasejali več kot pet hektarjev površin, ki bi sicer os- tale neobdelane. Kljub suši in pozneje mokri jeseni so bili kmetje kar zadovoljni s pridelkom, pa tudi če- bele so nabrale nekaj nektarja in cvetnega prahu za sproti. Vse to se dogaja v sicer brezpašni dobi, ko matice potrebujejo največ vzpodbude za zaleganje dolgoživih zimskih čebel, za to pa je najboljši narav- ni dotok hrane. Pri tem moram omeniti, da v neka- terih občinah z regresom sofinancirajo nakup seme- na za setev postrniških posevkov. Gotovo to ni za- nemarljivo niti za posameznike niti za društva.

V sklepu naj še omenim, da smo čebelarji konč- no dočakali in spravili na svet zaščitno znamko za slovenski med. Prve prelepke so čebelarji nalepili na kozarce v sredini marca in tako je bilo tudi v Se- miču, kjer smo nalepili prvo prelepko v Beli krajini, bili pa smo tudi med prvimi v Sloveniji. Ob tej pri- ložnosti smo na lokalni TV posneli polurno kmetij- sko oddajo, ki je bila lepo sprejeta in je zbudila ve- liko zanimanja za omenjeno zaščito. Pri tem smo so- delovali g. Milan Meglič, predsednik komisije za KBZ, preglednik za med g. Jože Sever, podžupan in čebelar g. Janez Movrni in moja malenkost. Tega ne omenjam zato, da bi se hvalili, ampak zato, da bi tudi čebelarji v drugih delih Slovenije na takšen ali podoben način prispevali k promociji slovenske- ga medu bodisi na lokalnih TV ali lokalnih radijskih postajah. Žal je le dan pred tem pustil grenak pri- kus prispevek o »zastrupljenem medu« na nacional- ki. Nekateri gledalci so sicer ugotovili, kam pes ta- co moli, številni pa ne. Vse skupaj je po mojem plod nepotrebnih zdrah, osebnih zamer in maščevalnosti na drugi strani, vse to pa bo škodovalo predvsem nič krivim slovenskim čebelarjem in v slabo luč po- stavilo tudi naše nič krive veterinarje.

VETERINARSKI NASVETI ZA MAJ

mag. Mira Jenko – Rogelj

Narava, ki je ta mesec v bujnem razvoju, nam omogoča, da pridobimo mlado satje in mlade mati- ce, ki bodo družine osvežile s svojo krvjo, z novim delovnim zagonom in s povečano čistilno vneto, po kateri poznamo mlade družine. S tem čebelar omogočimo, da v največji možni meri pokažejo svoje či- stilne in druge obrambne sposobnosti proti boleznim. Na prodaj je vse več rabljenih panjev, in če se

odločimo zanje, jih je nujno treba razkužiti s 3-od- stotno vročo lužnato raztopino (natrijev ali kalijev lug), potem pa jih moramo še temeljito sprati z oki- sano vodo. S tem čebelar omogočimo, da se bo- do razvijale v čistem stanovanju in novih zibelkah. Če se bomo izogibali stresnim dejavnikom, izrabili pašne možnosti ter pravočasno prepoznali in prepre- čevali bolezni, lahko pričakujemo uspešno sezono.

ZATIRANJE VAROE – MAJ

	Ocena tveganja	Zdravljenja – alternativa	Zdravljenja – akaricidi	Apitehnični ukrepi
Opraviło	Naravno odmiranje varoj/dan v obdobju 10 dni v vseh družinah			– Poskrbeti za menjavo večletnih matic. – Delanje narejencev. – Ohranjanje ustrezne kondicije družin z zadostnimi zalogami hrane. – Učinkovito zatiranje varoe lahko izvedemo pri narejencih brez zalege.
Opraviło ob preseganju dopustnega števila naravno odpadlih varoj	Do 1 varoa/dan	Zatiranje po končani paši, najpozneje konec julija		
	2–3 varoe/dan	Zatiranje med prvim medpašnim obdobjem		
	4 in več varoj/dan	Zatiranje takoj: – odstranjevanje trotovske zalege z varoo, – kratkotrajno izhlapevanje mravljinčne kisline – šok terapija, – kontrola po zatiranju	Priprava hemovar in perizin uporabljamo samo v izpraznjenem medišču, najmanj štiri tedne pred začetkom paše. V sezoni ju uporabljamo samo za zatiranje suhih čebel , tj. narejencev brez zalege, preden jih stresemo na satovje.	

Podatki v spodnji preglednici so posneti po zgibanki: *Alternativno zatiranje varoe – korak k ekološkemu čebelarjenju* (VZS, 2001).

KRATKOTRAJNO IZHLAPEVANJE MRAVLJINČNE KISLINE – ŠOK TERAPIJA

Aplikacija	Pasivno izhlapevanje iz nosilca
Čas zatiranja	– Interventno zatiranje, če se varoa razvije prek dopustnih meja, – zatiranje julija, avgusta, – zatiranje avgusta, septembra.
Število ponovitev pri posameznem zatiranju	Dve do tri aplikacije v presledku enega tedna
Dnevne temperature	12–20 °C – aplikacija podnevi, 20–25 °C – aplikacija zgodaj zjutraj ali pozno popoldne, več kot 25 °C – aplikacija zgodaj zjutraj ali zvečer.
Koncentracija	Aplikacija nad plodiščem – 60-odstotna mravljinčna kislina, Aplikacija od spodaj – 85-odstotna mravljinčna kislina.
Doziranje (85-odstotna mravljinčna kislina)	AŽ – 10-satar 15 ml AŽ – 9-satar 10 ml AŽ – 7-satar 7 ml LR – 1 etaža 15 ml
Nosilec kisline	Viskozna gobasta krpa, velikosti 15 x 20 cm, debeline 4–5 mm.
Kontrola po zatiranju	Naravno odmiranje preverimo 14 dni po končanem zatiranju, ob morebitnem odpadu več kot dveh varoj na dan pa izvedemo zimsko zatiranje varoe.
Opozorilo	Obvezno opazujemo čebele najmanj pol ure po aplikaciji.
Varnostni ukrepi	– Uporaba gumijastih rokavic in zaščitnih očal, – pri delu s kislino moramo imeti v bližini posodo z vodo, – ne smemo vdihavati hlapov, – kislina mora biti ustrezno skladiščena in označena (na podlagi pravilnika o ravnanju z nevarnimi snovmi).

	MAJSKA BOLEZEN	Kontrola	Preprečevanje nenalezljivih bolezni
Opraviło	Opazovanje čebel na letalni deski. Mladicam z napetim zadkom izvečemo črevo: napeto in polno zadnje črevo – rektum z rumeno gosto vsebino.	Bolezniški znaki izginejo po enem do dveh tednih: • ob gnezdo dodajamo satje, poškopljeno z vodo in redko medeno ali sladkorno raztopino (1 : 3). Družine vsak dan ob večerih krmimo z redko toplo sladkorno raztopino (na 2 litra vode 1 kilogram sladkorja). Hudo prizadete pokapamo s tako raztopino po zasedenih ulicah nekaj dni zapored. • Ob stojišču uredimo higiensko napajališče.	
Opraviło ob pojavu kliničnih znakov	Klinični znaki: • mlade čebele z napetimi zadki, • nemirno gibanje čebel, ki ne morejo vzleteti, • čebele padajo na tla, se zbirajo v gručah in umirajo.		

ZAŠTRUPITVE ČEBEL

Ob morebitnih zastrupitvah čebeljih družin je treba o tem obvestiti občinsko inšpekcijsko službo: pristojnega kmetijskega ali veterinarskega inšpektorja, v popoldanskem času in dela prostih dnevih pa pristojno policijsko postajo.

Vzorec za toksikološko preiskavo mora vsebovati vsaj 100 gramov, tj. približno 1000 mrtvih ali še bolj oslabilih čebel iz različnih delov čebeljaka. Shranimo ga v zračno embalažo in ga v 24 urah skupaj z zapisniki pristojnih služb dostavimo v laboratorij Kmetijskega inštituta Slovenije, Hacquetova 17, Ljubljana. Če to ni izvedljivo, je treba vzorec takoj globoko zamrzniti in ga v najkrajšem možnem času v hladilni torbi dostaviti v laboratorij. Za preiskavo nabere mo tudi podrast v okolici škropljenja ali vzorce rastlin oz. cvetja, na katerem naj bi nabirale čebele.

Pomoč zastrupljenim družinam

Oslabljenim družinam odstranimo satje s svežim zastrupljenim nektarjem in cvetnim prahom. Plodišče zožimo na toliko satov, kolikor jih čebele zasedajo. Če je število čebel premajhno, odstranimo odkrito zalego, da se čebele ne bi preveč izčrpale. Slabotne družine združimo in toplo odenemo. Nekaj dni jih kljub zalogram hrane v panju hranimo z redko toplo sladkorno raztopino.

Ob napovedanih škropljenjih je treba žrela panjev ob svitu ali že zvečer zapreti in jih odpreti šele, ko se posuši jutranja rosa. Družinam moramo omogočiti zračenje in dodatek sveže čiste vode.

Izgube čebel bodo najmanjše, če je čebelar o škropljenju pravočasno obveščen, tako da lahko čebele odpelje stran.

ČEBELARSKA ZVEZA DRUŠTEV

MARIBOR
Tyrševa ul. 26
2000 Maribor
Tel. +fax: 02/251-62-44

NUDIMO

ODPIRALNI ČAS:

Ob sredah: od 8⁰⁰ do 14⁰⁰
Ob petkih: od 8⁰⁰ do 14⁰⁰
Ob sobotah: od 8⁰⁰ do 12⁰⁰

- ČEBELARSKO OPREMO
- ČEBELARSKI DROBNI PRIBOR
- EMBALAŽA - kozarci vseh vrst, pokrovčki, stekleničke za propolis vseh vrst.
- SATNICE za AŽ, za nakladni LR, za mali in veliki KIRAR
- Prodaja medu vrhunske kakovosti in ostalih zakladov iz čebeljega panja

NA GORNJE PROIZVODE NUDIMO POPUST NA OSNOVI ČLANSKIH KARTIC:

- 5 % popust v vrednosti nakupa od 5.000,00 SIT do 10.000,00 SIT
- 10 % popust v vrednosti nakupa nad 10.000,00 SIT

Pričakujemo vaše predloge za izboljšanje ponudbe

Prodaja čebeljih pridelkov

SKRB ZA KAKOVOSTNE ČEBELJE PRIDELKE

Franc Šivic

V mestu Pordenone v Italiji je vsako leto v začetku marca velika razstava okrasnih rastlin in med številnimi obiskovalci je tudi precej Slovencev. Med spremljajočimi prireditvami je tudi že tradicionalno posvetovanje čebelarjev. Osrednja tema letošnjega srečanja je bila skrb za čim bolj sonaravno pridelavo čebeljih pridelkov, predvsem medu.

Ker čebele v Italiji nabirajo medicino na intenzivno gojenih travnikih, na sadnem drevju, ki ga škropijo tudi med cvetenjem, na oljni repici in sončnicah, za rast katerih uporabljajo različna zaščitna sredstva, obstaja velika verjetnost, da del teh snovi zaide tudi v med. Na to onesnaževanje čebelarji sami nimajo dosti vpliva, nasprotno pa lahko veliko storijo za kakovost medu, če svojo pozornost bolj kakor doslej namenijo pravilni izbiri zdravil v boju proti čebeljim boleznim, zlasti proti varozi. Ker postaja ta zajedavec odporen proti kumafosu (perizin), čebelarji strokovnjaki predlagajo, naj vsi čebelarji že letos začnejo za zatiranje varoe uporabljati naravna sredstva, kot sta timol in oksalna kislina. Prva substanca je sestavni del api life vara italijanskega proizvajalca Chemicals Laif iz Vigonze pri Padovi, drugo pa uporabljajo v sladkorni raztopini s tehniko kapanja; ta se je v svetu že uveljavila kot italijanska metoda. Poskusi na številnih inštitutih in tudi med čebelarji praktiki so pokazali, da je mogoče s kombinacijo obeh naravnih sredstev uspešno čebelariti, poleg tega pa je minimalno tudi onesnaženje medu in voska.

Vsem tistim, ki se bodo odločili samo za uporabo alternativnih sredstev, strokovnjaki priporočajo, da hkrati vse staro plodiščno satje zamenjajo z novimi satnicami, in to prej, preden se bodo začele glavne paše. Tako bodo že letos pridelali med, v katerem ne bo niti najmanjših sledov sintetičnih akaricidov.

Sama po sebi se vsiljuje misel, kako primerjati čebelarjenje pri nas z možnostmi za čebelarjenje pri naših zahodnih sosedih.

V Sloveniji je narava veliko manj onesnažena kakor v Italiji, zato sta medicina in mana, ki ju čebele prinašajo v satje, čista in brez škodljivih snovi. Težave pa nastanejo pri točenju. Italijanski čebelarji, pa tudi francoski in britanski, ki uporabljajo DB nakladni panj s polovičnimi mediščinami sati, točijo med iz deviških satov. Matica jih torej nikoli ni zaleгла, v njih ni bilo ostankov zimskih zalog iz predelane sladkorne raztopine, prav tako pa praviloma to satje ni bilo v panjih niti med zdravljenjem čebel.

In pri nas?

V mediščih najdemo zlasti pri prvem točenju kar polovico satja, iz katerega se je bila izlegla zalega, čebele pa so izpraznjene celice, nad katerimi so ostali veneci zimske hrane, napolnile z novim medom. To satje smo v medišča zanesli ob prestavljanju iz plodišč in je delno onesnaženo z ostanki akaricidov in antibiotikov. Med, ki ga torej točimo, bo poleg jeseni predelane sladkorne raztopine vseboval tudi ostanke zdravil, ki jih je čebelar uporabil proti varozi, noseimi ali celo proti hudi gnilobi. Žal se večina ljudi tega sploh ne zaveda. Nekoliko bolj so previdni primorski čebelarji, saj morajo pred začetkom cvetenja akacije iz medišč odstraniti vse medeno satje, ker bi sicer črni škrlatov med usodno pokvaril svetlo rumeno barvo akacijevca.

Iz teh nekaj vrstic lahko razberemo, da je naš položaj zaradi tradicionalne tehnike prestavljanja zaleženega satja iz plodišč v medišča dokaj neugoden. Možnost onesnaževanja voska in medu je v AŽ in LR panjih veliko večja kakor v DB sistemu. To nas nujno sili, da tudi mi takoj začnemo uporabljati alternativna zdravila, predvsem mravljinčno in oksalno kislino. Nekateri naši čebelarji ju že nekaj let uspešno uporabljajo in tako dokazujejo, da se lahko odpovemo apistanu, hemovarju in perizinu (fluvalinatu, amitrazu in kumafosu). Prvi korak k manjšemu onesnaževanju medu pa je obnova satja. V medišča ne sodijo sati, ki so bili minulo jesen ali zimo, ko smo zatirali varoo, v plodišču. Če so medeni, jih dodajmo pomožnim družinam, pozneje pa rojem, čim prej pa jih bomo morali pretopiti. Čebelarji dajmo čim več satnic, satnike pa na bočni letvici zaznamujmo, da bomo vedeli, katerega leta so jih čebele zgradile. Stari, temni sati so najbolj prepojeni z ostanki zdravil, zato naj nam jih ne bo žal. Ne bo velike škode, če jih skurimo.

Toliko torej na kratko o obnovi satja, tej naravni posodi za med.

Pred nami so zdaj meseci, ko bodo čebele rade gradile novo satje, če bo le kaj paše. Želel pa bi, da bi mojemu članku čim prej sledila izčrpana navodila o uporabi in izkušnjah čebelarjev pri uporabi obeh že prej omenjenih organskih kislin, predvsem najnoveše preizkušene tehnike. Napisali naj bi jih izurjeni čebelarji praktiki z bogatimi izkušnjami na tem področju. Ne samo z dobrimi, ampak tudi s slabimi. Vem, da so nekateri delali napake in zaradi nepravilnega odmerka oslabili ali celo uničili čebelje družine. Zato pišite čim več tudi o neuspehih in vzrokih zanje, saj se na napakah največ naučimo.

Izkušnje naših čebelarjev

OKROGLA MIZA O IZKUŠNJAH PRI UPORABI SLADKORNEGA SIRUPA V SLOVENIJI

Branko Nemec

Podjetje Vema iz Maribora, ki oskrbuje čebelarje s sladkornim sirupom za krmljenje čebel, je v četrtek, 22. marca 2001, organiziralo okroglo mizo o dosedanjih izkušnjah čebelarjev pri uporabi sladkornega sirupa. Pogovor je bil v prostorih »Prodajnega centra VEMA« v Mariboru, Tržaška c. 65 (prodajni salon v pritličju). Na okroglo mizo je bilo povabljenih 28 najzvestejših kupcev sladkornega sirupa, udeležili pa so se je: g. Janko Pislak iz Apač, g. Avgust Sinic iz Tišine, g. Silvo Posl iz Podplata, g. Matej Blejec iz Mengša, predstavnik Čebelarске zadruge Kranjica iz Mengša g. Cirer, g. Janez Kropivšek iz Vranskega, g. Boris Seražin iz Ljubljane, g. Franc Medja z Jesenic ter dr. Janez Poklukar s Kmetijskega inštituta Slovenije iz Ljubljane.

Podjetje VEMA, d.d., Maribor, so zastopali direktor g. Vlado Pušnik, g. Branko Nemec, ga. Liljana Zore, g. Marjan Slanič in g. Damijan Srnc ter g. Matjaž Fingušt iz podjetja FIB KOMERC, ki je uvoznik sladkornih raztopin – sirupov, ki jih trži to podjetje.

Navzoče je najprej pozdravil g. Pušnik. V svojem govoru se jim je zahvalil, ker so se odzvali vabilu, na kratko je predstavil podjetje VEMA, d.d., potem pa je besedo prepustil g. Branku Nemcu, ki je predstavil tehnične in druge primerjalne podatke o sladkornih raztopinah. Iz pisnega gradiva, ki so ga prejeli vsi udeleženci okrogle mize, so se navzoči najprej seznanili s posameznimi raztopinami, ki jih zdaj prodaja to podjetje. Med temi je tudi IS 50, ki je sestavljen iz 49 odstotkov fruktoze, več kot 50 odstotkov glukoze v suhi snovi in frutasuna Q0.

Na tržišču se pojavlja še več vrst sirupov, predvsem madžarski isosweet 031, 111, 252, in sirupi iz Bosne in Hercegovine, izdelani na podlagi koruze, vendar s temi v Sloveniji še nimamo izkušenj. Skupna značilnost vseh sirupov je, da jih po večini prodajajo v mešanici približno 72–78 odstotkov suhe snovi in 28–22 odstotkov vode, da vsi vsebujejo majhno količino pepela, kar je zelo pomembno pri zimskem krmljenju, in da je kislost od 3,5 do 4,5. Glede na sestavo sladkorjev je njihova skupna značilnost to, da vsebujejo sirupi, ki so v rabi v čebelarstvu, po večini fruktozni in glukozni sladkor. Nekateri sirupi vsebujejo tudi maltozni sladkor, posamezne vrste sirupov pa še trisaharide (od 0–6 odstotkov – predvsem tisti, ki jih pridobivajo na podlagi koruze, npr. madžarski).

V letu 2000 so bili sladkorni sirupi razmeroma poceni, saj je bila carinska stopnja za raztopine, ki jih uporabljajo čebelarji, 5-odstotna, posebnih dajatev (prelevmanov) na te raztopine pa sploh ni bilo. S 1. januar-

jem 2001 je država uvedla diferencirane carinske stopnje na sladkorne sirupe, za večino raztopin pa še posebno dajatev v višini 31,30 SIT/kg raztopine. Za bel kristalni sladkor je posebna dajatev 68,00 SIT/kg.

Zdaj je na tržišču po ugodni ceni samo fruktozni sirup iz Nizozemske (to je inulinski sirup, na katerega ni posebnih dajatev, tako da treba pri uvozu plačati samo 5-odstotno carino). Ta inulinski sladkor, imenovan frutasun Q0 je sicer pridobljen iz cikorije. Za zdaj je to edini sladkorni sirup, ki ni občutneje obremenjen z uvoznimi dajatvami.

Predstavili so tudi različne možne mešanice omenjenih sirupov in mešanice z dodatkom raztopine kristalnega belega sladkorja. V zvezi s tem so v gradivu prikazane tudi različne simulacije mešanic s teoretično izračunano količino glukoze, fruktoze in saharoze. Primerna mešanica vseh treh vrst sladkorjev naj bi namreč ne kristalizirala tako hitro. Na to navaja tudi sestava apiinverta, že nekaj časa uveljavljenega sirupa za krmljenje čebel v Evropi. V pisnem gradivu so navedene tudi cene posameznih raztopin.

O svojih dveletnih izkušnjah so nato spregovorili gostje. V razpravo se je najprej vključil **g. Janko Pislak**. Po njegovem mnenju je še nekoliko premalu za kakršne koli sklepe o raztopini, saj je v uporabi prekratek čas, pa tudi zima je bila letos zelo mila. Poudaril je, da pri čebelah, ki jih krmijo s sladkornim sirupom, ni zaslediti niti noseme niti poapnele zalege, to pa je poleg tega, da so prezimile vse čebele, zelo pozitivno. Negativen je po njegovem mnenju le pojav kristalizacije sirupa, kadar temperatura zraka pade. Naredil je tudi preizkus. V enem panju je čebele krmil s sirupom v vrednosti 1.000,00 SIT, v drugem pa s sladkorjem za 1.000,00 SIT. Z natančnim tehtanjem je ugotovil, da čebele porabijo veliko manj energije za predelavo sirupa kot za predelavo kristalnega belega sladkorja. Ugotovil je tudi, da sirup ne kristalizira, če je v njem največ do 1 g citronske kisline na 1 kg sirupa, če je kisline več, pa sirup trdo kristalizira. Tudi **g. Silvo Posl** je pričakoval kristalizacijo, zato je med sirup, ki ga je dodal čebelarjem, vmešal tudi vodo. Tako so lepo prezimile čisto vse čebele. Res pa je, da je bila zima zelo mila, zato ne ve, kako bi bilo v bolj mrzlem vremenu. Predlagal je tudi, da bi večjim čebelarstvom v bolj oddaljenih krajih v prihodnje raztopino v cisternah dovažali na dom. **G. Avgust Sinic** je povedal, da sta pri krmljenju čebel s sladkorno raztopino pomembni dve stvari, in sicer navade čebelarjev, ki še vedno krmijo s sladkorjem, in cena raztopine. Po njegovih besedah je z razto-

pino veliko manj dela, vendar čebelarji bolj kot to gledajo na njeno ceno. Povedal je še, da je kdaj pa kdaj slišati tudi negativne odzive in kritike glede raztopine. Nekateri celo trdijo, da so nekatere družine propadle zaradi krmljenja s sirupom, vendar je vzrok za to prav gotovo drug, ne pa krmljenje z raztopino. Kljub temu pa bi bilo treba strokovno raziskati krmljenje s sladkornim sirupom in pri tem upoštevati številne dejavnike, mogoče na Kmetijskem inštitutu Slovenije.

Sam je čebele za zimo krmlil tako, da jim je dodal dve tretjini raztopine kristalnega belega sladkorja (raztopina v razmerju 1 : 1) in tretjino sirupa, ki ga je redčil z vodo v razmerju 1 : 2 (en del vode in dva dela sirupa). Družine so mu dobro prezimile, noseme pa sploh ni bilo. **G. Matej Blejec** je krmlil 200 panjev, in to najprej samo s sirupom, jeseni pa je začel sirup mešati z vodo. Prezimile so vse čebele. Raztopina, razredčena z vodo, se je dobro obnesla, nekateri njegovi znanci, prav tako čebelarji, ki so krmlili nerazredčen sirup, pa pravijo, da so čebele iz nekaterih panjev iz celic izmetavale bele kristalčke. **G. Anton Círer** je predstavljal svoje izkušnje in povedal, da je lani jeseni sladkorni sirup mešal z vodo in mu dodal še 30 odstotkov sladkorja. S čebelami ni imel nikakršnih težav, vse so prezimile, noseme in poapnele zalege pa sploh ni bilo. Dodal je še, da je sirup, ki ga je kupil letos spomladi, zelo hitro kristaliziral. **G. Janez Kropivšek** je povedal, da je raztopino redčil in da pri močnih družinah ni bilo nikakršnih težav, pri slabših družinah pa je sirup v panjih kristaliziral. Po njegovem menju je dobro to, da pri krmljenju s sirupom ni nobenega ropanja.

G. Boris Seražin je sirup krmlil nerazredčen in ta je kristaliziral. To ga seveda moti, vendar tako majhnih izgub pri čebelah kot letos ni imel še nikoli. Pomembna se mu zdi tudi cena. Če bo cena sirupa višja od cene saharoze, čebel ne bo krmlil s sirupom. **G. Franc Medja** je testiral in krmlil nerazredčen sirup. Ugotovil je, da je bil odzvem čisto normalen, konec septembra lani pa je sirup postal pregost. Čebele so tekočino izsesale, v krmilnikih pa je na dnu ostal »beton«. Kot je povedal **g. Pušnik**, so nekatere pošiljke zelo hitro kristalizirale, druge pa počasneje. Možen vzrok za to je, da je v cisternah ostalo še kakšno kristalizacijsko jedro, ki je povzročilo hitrejšo kristalizacijo, mešanje več fruktoze z manj glukoze pa povzroča poznejšo kristalizacijo ali jo pri mešanju v določenem večjem razmerju v korist fruktoze celo preprečuje. V VEMI so naredili poskuse z mešanjem fruktozno-glukoznega sirupa frutasan Q0. Kot ugotavljajo, se kristalizacija pri mešanicah ne pojavlja.

VEMA je poleg analiz ob uvozi dodatno naročila še dve temeljiti analizi. Izkazalo se je, da sta bili obe enaki kot analize uvoznika, glede na to pa so podatki, ki jih na analizihih certifikatih napiše proizvajalec, brez dvoma točni. Kot je dodal **g. Fingušt**, je poleg tega, da lahko kakšno kristalizacijsko jedro ostane v cisternah, hitrost kristalizacije odvisna še od drugih dejavnikov, npr. od temperature, ki jo imajo sirupi med prevozom in v skladiščih, od velikosti enot embalažiranja, od prožnosti embalaže, predvsem pa je hitrost kristalizaci-

je odvisna od strukture glukoznega in fruktoznega sladkorja v raztopini. Več ko je v mešanici glukoznega sladkorja, hitreje kristalizira. Sicer pa čebelarji to gotovo poznajo, saj je to značilno tudi za med. **Dr. Poklukar** je na koncu razprave povedal, da je najpomembnejši problem v zvezi s sladkorno raztopino samo prevoz, pri primerno močnih in zdravih čebelah pa ni nobenih težav. Povedal je, da so na Kmetijskem inštitutu krmlili s sladkornim sirupom IS 50. Kot se je izkazalo, v družinah ni bilo nobene poapnele zalege, zato je v panjih za nekaj odstotkov več čebel, družine pa so tudi močnejše. Prav tako ni nobenih ropov. Čebelje družine so močnejše kot kadar koli v zadnjih desetih letih. To zimo je sneg na Gorenjskem obležal tri tedne, čebele so prezimile z odprtimi podnicami, torej v kar ostrih razmerah. Izmet kristalčkov se je začel, ko so čebele začele hitro zalegati. Po njegovem mnenju je sladkorni sirup zelo primeren za krmljenje čebel. Če pa gre za vzrejo matic, invertni sladkor ni najprimernejši. Glede kristalizacije je še dodal, da glukozna kristalizacija ni škodljiva. Čebele kristale odvržejo iz panja samo, če jim ti ne ustrezajo, škodujejo pa jim ne. Glede na vse prednosti sladkornega sirupa se dr. Poklukarju ne zdi pomembno, ali je njegova cena za nekaj tolarjev višja od cene belega kristalnega sladkorja.

V zvezi s fruktoznimi sirupi je povedal, da uporaba samo fruktoze ni priporočljiva, saj gre za enostransko krmljenje čebel z enim monosaharidom, ki je za čebele najmanj sladek in ga nimajo tako rade kot saharozni sladkor. Razmerje med fruktozo in glukozo je treba spraviti na tako raven, kot ga ima med, vendar je to tehnično razmeroma težko izvedljivo.

Zanimiva je izkušnja z mešanico 50 kg sladkorja in 15 kg sladkornega sirupa IS 50. Kristalni sladkor je treba v večjem koritu dobro premešati s sladkornim sirupom, potem pa iz te mešanice naredimo testo za dokrmiljenje v brezpašnih obdobjih. Mešanica se je pokazala kot dobra, saj je čebele med pašo ne jemljejo, ropanja ni opaziti, imajo pa rezervo hrane za brezpašno obdobje. Prednost take mešanice je tudi, da kristalnege belega sladkorja ni treba mleti.

SKLEPI OKROGLE MIZE NA PODLAGI IZKUŠENJ POSAMEZNIH ČEBELARJEV

Prednosti:

Krmljenje s sladkornim sirupom je pozitivno, ker:

1. je priročno, zanj porabimo manj časa, odpade veliko dela in manipuliranja z drugo posodo;
2. manj obremenijo čebeljo družino in da večji izkoristek na enoto mere suhe snovi;
3. je mogoče krmiti celo čez dan, saj pri krmljenju s fruktozno-glukoznimi sirupi ni zaslediti ropanja;
4. opaziti je, da je v panjih manj nosemavosti, prav gotovo pa ugodno vpliva proti poapneli zalegi (zaradi kislin);

5. vsebuje majhne količine pepela (0,25 odstotka), to pa je ugodno glede obremenitve čebel med prezimovanjem;

6. v spomladanskih mesecih mehko kristalizirana masa nadomesti invertne sladkorne pogače, to pa je vsaj dvakrat cenejše;

7. je bila v letih 1999 in 2000 cena raztopine v primerjavi s ceno belega sladkorja ugodnejša.

Pomanjkljivosti pri uporabi IS 50 (češka raztopina):

1. Največja pomanjkljivost je hitra kristalizacija v transportnih enotah. To je problematično zlasti pri 1000-litrskih zabojnikih, manjše enote (manj kot 50 l) pa se hitro raztopijo pri podobnih postopkih, kot jih čebelarji uporabljajo pri topljenju kristaliziranega medu (plastične balone je treba pokrite s črno vrečo postaviti na sonce ali v komoro za topljenje, sicer pa sladkorno raztopino lahko raztopimo tudi z vročo vodo ali paro – aparati WAP).

2. Manjše pakirne enote so zelo priročne, vendar ob upoštevanju cene embalaže to povečuje strošek oz. ceno raztopine; velike transportne količine otežujejo prevoz, saj je raztopino težje prevažati v cisternah kot v vrečah, problematično pa je tudi tehtanje, saj je za raztopine v tekočem stanju potrebne precej več opreme.

Tudi 50-litrski baloni so za čebelarje pretežki, saj tehtajo približno 70 kg, zato so primernejši npr. 35-litrski baloni.

3. Ob uporabi je sladkorni sirup še vedno treba mešati z vodo, dodajati mu je treba sladkorno saharozno raztopino oz. fruktozni sirup.

4. Čista glukozna raztopina je pri številčno šibkih družinah ter pri družinah, ki so oslabele zaradi nosenja ali varoe, neprimerna, saj čebele ne jemljejo hrane, ki se strdi (kristalizira) okoli gnezda, taka oslabela družina pa se po navadi ne pomika za hrano. Ta problem je še izrazitejši, če je v panju vsaj tretjina jeseni nabrane manine hrane (npr. škržatov med, hojev med), ki čebele sama po sebi obremenjuje, ker vsebuje velike količine rudninskih snovi oz. pepela (tri do štirikrat več), tako da med tudi sam kristalizira.

Sklepi

Ne glede na dosedanje pičle izkušnje, ki jih imamo v Sloveniji, bi kazalo uporabiti podobno recepturo, kot jo ima apiinvert. Gre za mešanico, ki vsebuje približno 40 odstotkov fruktoznega sladkorja, približno 30–34 odstotkov glukoze in nekaj saharoznega sladkorja v suhi snovi v raztopini z vodo (do 30 odstotkov). Če bi bi-

la cena apiinverta sprejemljiva (torej, če bi bil vsaj dvakrat cenejši), bi bila to verjetno najustreznejša mešanica, saj jo tudi v Zahodni Evropi uporablja veliko čebelarjev. Sicer pa so tudi druge mešanice, ki jih uporabljajo Francozi, kombinirane.

Koristno bi bilo upoštevati navodila podjetja VEMA, d.d., z naslovom »Sladkorna raztopina IS 50 in 85 QO«. Ta opozarjajo, da je običajno razmerje fruktoznega sladkorja v medu od 33–42 odstotkov (povprečno približno 40 odstotkov), glukoznega sladkorja pa od 27–36 odstotkov (povprečno približno 34 odstotkov). Poleg tega opozarjajo še na splošno znano lastnost in vpliv glukoze na kristalizacijo, saj jo ob ustreznih temperaturnih razmerah pospešujeta tako večji odstotek glukoze v primerjavi s fruktozo kot tudi manjši odstotek vode v primerjavi z glukozo. Tudi priporočila za uporabo sladkornega sirupa IS 50, različica A (mešanje z vodo ali čajnimi mešanicami v razmerju 2 : 1) in različica B (mešanje z vodo v razmerju 1 : 1, še boljše z različnimi čajnimi mešanicami), so se izkazala kot ugodna.

Izkušnje večjih porabnikov do 22. marca letos kažejo, da tisti, ki so upoštevali priporočila za uporabo sladkornega sirupa IS 50, s čebelami niso imeli težav zaradi hrane. Težave pa bi lahko imeli tisti čebelarji, ki pozabijo, da potrebuje čebela poleg hrane tudi vodo, kar je predvsem pomembno spomladi, ko je v naravi že lahko obilje cvetnega prahu, zunanje temperature pa so take, da čebele iz narave ne morejo dobiti dovolj vode za topljenje morebiti kristalizirane hrane, kot se rado zgodi v šibkejših in tudi zaradi drugih razlogov prizadetih družin ali pa zaradi kombinacije več negativnih vplivov.

Še posebej pa je pomembno upoštevati priporočilo prodajalca, da sladkorna raztopina med sezono ni namenjena pridelavi medu. Kazalo bi upoštevati tudi priporočilo, da čebel ne smemo krmiti samo s fruktoznim sirupom, razen če želimo občutno spremeniti razmerje glukoznega sladkorja v mešanici hrane, za kar pa bo do letos še potrebni poskusi.

Čeprav sladkorne raztopine niso neka posebna novost in jih izkušeni čebelarji obvladajo tako teoretično kot praktično, bomo v Vemi zelo hvaležni za vse izkušnje in predloge, ki bi izboljšali ponudbo krme čebel v zgodnjem spomladanskem, brezpašnem in zimskem obdobju.

Čestitka novemu diplomantu iz čebelarstva

V torek, 20. februarja 2001, je na Oddelku za zootehniko Biotehniške fakultete uspešno diplomiral **Iztok Bernard**, absolvent visokošolskega strokovnega študija kmetijstva – zootehnik. Pod mentorstvom doc. dr. Janeza Poklukarja je pripravil diplomsko nalogo »Količina cvetnega prahu pravega kostanja (*Castanea sativa* mill.) v slovenskem medu leta 1999« in jo tudi z odliko zagovarjal pred komisijo, ki so jo sestavljali prof. dr. Jože Osterc, prof. dr. Franc Batič in doc. dr. Janez Poklukar.

Uredniški odbor čestita novemu diplomantu in ga vabi k sodelovanju pri našem glasilu.

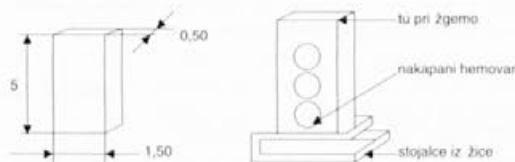
Uredniški odbor

VAROZA

Anton Zor – Lesce

Na podlagi tabele, ki jo je v novembrski številki Slovenskega čebelarja objavila mag. Mira Jenko Rogelj, ugotavljam, da v minulem obdobju z zatiranjem varoze ne moremo biti zadovoljni, zlasti če upoštevamo, da so nekateri čebeljnaki ostali povsem prazni. Seveda zato ni vedno kriv samo čebelar, ampak se postavlja tudi vprašanje, ali znamo s sredstvi, ki so nam na voljo, varoe sploh pravilno zatirati, pa tudi, ali so navodila, ki jih dobimo, ustrezna, da bi dosegli maksimalen učinek zatiranja.

Čeprav že beremo, da je **hemovar** postal neučinkovit, sem z njim naredil preizkus. Zanimalo me je, zakaj postane zdravilo po določenem času uporabe neučinkovito. Upošteval sem navodila veterinarjev in za vsako družino uporabil štiri kapljice. Te sem nakapal na lističe, ki jih dobimo poleg zdravila, za preizkus pa tudi na tako imenovane ploščice **dimko**, izdelek **Marjana Košaka** iz Domžal. Ploščice dimko so izdelane iz čiste celuloze, narežemo pa jih na manjše, velikosti 5 x 1,5 x 0,5 cm. Gre za odličen naravni izdelek za dimljenje oziroma umirjanje čebel pri čebelarških opravilih v panju.

Glede na enakomerno širjenje dima po prostoru, lahko prižgane ploščice dimko, nakapane s hemovarjem, postavimo na tla panja pred mrežo. Pomembno je, da so vrata tesno zaprta. Za tesnjenje uporabljam 6 cm debelo penasto gumo.

Hemovar nakapamo 1 cm pod delom, ki ga prižgemo, pri tem pa imamo dovolj časa za postavitve in tesnjenje vrat, ker dimko počasneje izgoreva od zgoraj navzdol.

	Lističi	Dimko
Čas izgorovanja	1 min	10 min
Čas izgorovanja nakapanelega dela	45 sek	7,5 min

Tabela 1: Čas izgorovanja nosilca zdravil

PRVI PREIZKUS 1998

Zdravilo: **hemovar**

4 kapljice na družino

DIMLJENJE – takoj po zadnjem točenju v presledkih štirih dni

Datum	Št. dimljenj	Zdravila	Panj										
		Lističi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
17. 9. 98	1	Lističi	26	16	0	0	0	0	7	4	0	0	Št.odpadlih varoj po 48 urah
21. 9. 98	2	Dimko	65	36	15	21	11	6	18	16	8	13	
25. 9. 98	3	Dimko	7	4	0	0	0	0	3	4	0	0	

Iz tega preizkusa je razvidno:

- da sem s ploščicami dimko dosegel veliko večjo učinkovitost hemovarja,
- da je odločilnega pomena čas delovanja hemovarja na varozo.

DRUGI PREIZKUS 1999

DIMLJENJE S HEMOVARJEM – 1999 (HUDA OKUŽBA Z VAROO)

Datum	Št. dim.	Zdravila	Panj										
		Lističi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
8. 9. 99	1	Lističi	10									*	Št.odpadlih varoj po 48 urah
14. 9. 99	2	Lističi	0									*	
19. 9. 99	3	Lističi	0									*	
25. 9. 99	4	Lističi	0									65	
29. 10. 99	5	Lističi	0									10	
3. 10. 99	6	Lističi	0									0	
8. 10. 99	7	Dimko	118									260	
16. 10. 99	8	Dimko	6									10	

* – več kot 2000

V tej tabeli navajam samo panja, ki sta bila najmanj in najbolj okužena z varoo. Rezultati so enaki kot leta 1998. Spet je bil hemovar veliko učinkovitejši, če je bil nakapan na ploščice dimko. Odstotek učinkovitosti si lahko izračunate sami.

TRETJI PREIZKUS 2000

Naravno odpadle varoe po 48 urah

Datum kontrole	Panj												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
7. 7.– 9. 7. 2000		1	2	1	1		0	0	0	3	0	0	Št.odpadlih varoj po 48 urah
1. 8.– 3. 8. 2000		1	1	1	0		1	1	0	0	1	0	

Zdravljenje

Datum kontrole	Panj												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
28. 8. 2000		7	3	12	2		2	1	7	11	8	6	Št.odpadlih varoj po 48 urah
31. 8. 2000		22	11	30	8		7	6	19	27	12	25	
5. 9. 2000		17	25	24	19		27	4	22	21	37	25	
11. 9. 2000		23	27	12	9		33	2	11	11	42	17	

Pri štetju odpadlih varoj je presenetljivo to, da sem našel kar polovico varoj temne barve (domnevam, da so to stare varoe), preostale pa so bile majhne in svetle, kot da bi šele prišle iz čebelje celice. Med njimi je bilo veliko zelo majhnih, komaj opaznih celo s povečevalnim steklom.

Le od kod so se vzele? Če je moja domneva točna, potem so čebele same začele čistiti varoe iz čebeljih celic. Če je to res, pomeni, da kmalu ne bo več težav s tem zajedavcem. Seveda so možne tudi drugačne razlage.

Vse to sem ugotovil na podlagi praktičnega preizkusa. Da bi res znali pravilno ravnati s posameznimi sredstvi za zatiranje varoe, pa bi bilo treba znanstveno preučiti vsako zdravilo posebej ter objaviti navodila o tem, kako doseči najboljše možne rezultate. Med pogovori s čebelarji sem zvedel, da ti različna zdravila uporabljajo na zelo različne načine: eni se držijo navodil, drugi pa na listič nakapajo od 3-10 kapljic. Pri čebelarju, ki je nakapal po sedem

Leta 2000 sem čebele zdravil samo s hemovarjem, nakapanim na ploščice dimko. Dogajalo pa se je nekaj presenetljivega: namesto da bi se število odpadlih varoj po vsakem dimljenju zmanjševalo, je bilo njihovo število vsakič večje.

kapljic na listič, so začele odmirati tudi čebele. Gospod Košak iz Domžal, ki uporablja svoje ploščice dimko, pravi da je z desetimi kapljicami dobil odlične rezultate.

Zelo pomembno je omeniti tudi to, kakšno kapalko uporabljamo, saj so kapljice iz različnih kapalk različno težke (na laboratorijski tehtnici tehtajo od 0,026 g do 0,034 g). Majhna, toda zelo pomembna ugotovitev.

Razlaga:

A – Hitro izogorevanje hemovarja, nakapanega na lističe, visoka koncentracija plinov, ki pri večji dozi povzroči smrtnost čebel.

B1, A1 – Zaradi ventilacije čebel zmanjšamo koncentracijo plinov.

A – Počasno izogorevanje hemovarja, nakapanega na ploščice dimko, enakomerna koncentracija plinov.

1 – Meja koncentracije, pri kateri začne hemovar uničevati varozo.

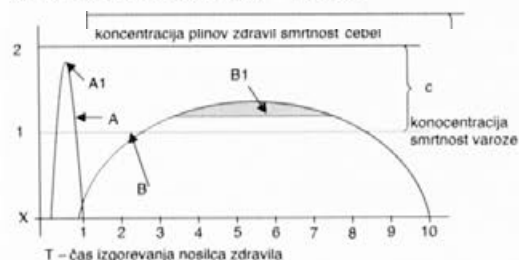
2 – Meja koncentracije, pri kateri hemovar že usmrti čebelo.

C – Manevrski prostor določanja koncentracije hemovarja.

Prav to pa je moja naloga v prihodnjem letu, namreč ugotoviti, kolikšna je največja doza hemovarja na ploščici dimko.

In kaj sam sklepam iz diagrama? Ob uporabi lističev, nakapanih s hemovarjem, se je izkazalo, da zaradi hitrega izogorevanja nastane močna koncen-

Spodnji diagram prikazuje dogajanje v panju pri izogorevanju tega sredstva LISTIČI – DIMKO

tracija plina, ki deluje le kratek čas. Čebelar, ki je na običajen listič nakapal sedem kapljic, torej skoraj za 100 odstotkov večjo koncentracijo, je s tem povzročil tudi smrt čebel. Ob uporabi ploščic dimko pa je koncentracija plinov v panju zaradi počasnejšega izgorevanja manjša (pri tem moramo upoštevati tudi ventilacijo čebel), plini pa po mojih izračunih delujejo kar desetkrat dlje. Glede na to lahko na ploščice dimko brez večje škode za čebele nakapamo kar 100 odstotkov večji odmerek, torej osem kapljic na družino v AŽ panju. Kako pa večja koncentracija vpliva na varo, si lahko predstavljamo. Dosegli bi večjo smrtnost varoj, preživelo bi jih manj, s tem pa bi bilo tudi manj potencialnih potomcev, ki bi lahko postali odporni na določeno kemično sredstvo. **Vse to so seveda za zdaj le moje domneve, za potrditev tega pa bi bile potrebne raziskave.** Za vse to seveda potrebujemo tako materialna kot tehnična sredstva. Upam, da nam bosta pri reševanju tega problema država in veterinarska

služba priskočili na pomoč. Čeprav je, kot pravijo nekateri, hemovar zdaj že preteklost, sam nisem takega mnenja, saj rezultati pri meni kažejo nekaj povsem drugega.

Ob tej priložnosti prosim, če mi lahko tisti, ki ima knjigo *Praktični čebelar*, avtorja Fr. Donata Juga, ki je čebelaril v samostanu na Brezjah (izšla je leta 1934), le-to odstopi ali proda. Uredništvu pa predlagam, če je to mogoče, da Čebelarska zveza Slovenije izda ponatis te knjige. Čeprav je bila napisana že pred sedemdesetimi leti, je še kako aktualna za današnji čas. Knjiga je odlična, in če bi jo prej prebral, bi imel marsikateri pripomoček v svojem čebelnjaku in v marsičem bi drugače ravnal s čebelami. Če se bo Zveza odločila za to, sem prvi naročnik.

Vesel bom, če bom na te moje izkušnje prebral tudi odmev oziroma komentar drugih čebelarjev oziroma strokovnjakov, saj bi s tem mogoče spodbudil tudi drugačne ideje.

TUDI NA GORIŠKEM ČEBELARIMO V AŽ MAKSI PANJIH

Franc Vidrih

Sem član Čebelarskega društva Nova Gorica. Za čebelarjenje me je pred petnajstimi leti navdušil sin Igor. Čebelarim v čebelnjaku s petimi AŽ maksi dvojčki, na prikolici pa imam še deset AŽ 10-satarjev. Dve družini imam v hlodu, ki je visok 2,5 m in obsega 1,5 m. Poleg vsega tega imam še mini čebelnjak s 60 sati. K pisanju v Slovenskem čebelarju so me spodbudili članki g. Marjana Debelaka. Sam menim, da bo sistem AŽ maksi zelo ugodno odmeval med ljubitelji čebelarstva.

Z večmatičnim čebelarjenjem se ukvarjam že štiri leta. Tega poskusa se nisem lotil zaradi preprečevanja rojenja, ampak zaradi gojenja zalege in izdelovanja satnic. Ko zdaj prebiram članke g. Debelaka, pa tudi sam ugotavljam, da v vseh teh letih v večmatičnih družinah nikoli niso rojile. Varoa v čebelnjaku sicer obstaja, vendar jo v zadnjih letih uspešno »krotim«² z izrezovanjem trotovine in z mravljinčno kislino. Kadar v družinah ni zalege, čebele dimim enkrat s hemovarjem. Izdelal sem si več tipov čebelnjakov in z njimi imam tudi različne izkušnje.

MINI ČEBELNJAK

Izdelan je bil leta 1995, v njem pa so dvakrat po tri etaže s 60 AŽ sati. Vse etaže so navpično in vodoravno povezane z matičnimi rešetkami. Izdelan je bil za gojenje zalege in izdelovanje satnic. V čebelnjaku so med sezono štiri matice. Leta 1998 sta v eni etaži tri mesece zalegali dve matici. Čebele se med seboj mešajo brez kakršnih koli težav. Do prejšnje sezone sem imel odprtih vseh šest žrel. Po objavi članka g. Debelaka, v katerem je zapisal, da se čebele bolj združujejo, če je odprto samo spodnje žrelo, pa sem preostala žrela zaprl in potem so se čebele brez težav vletele samo skozi spodnje žrelo.

Mini čebelnjak je primeren tudi za začetnike in ljubitelje poskusov, saj ga vsak čebelar lahko izdelata sam, in to preprosto, hitro in z majhnimi stroški.

Uporaba materiala:

- okvir in vmesna stena sta izdelana iz vezane plošče, debeline 2,5 cm,
- sprednja stranica je izdelana iz 2,5 cm debelega ladijskega poda,

Moj mini čebelnjak.

Foto: Franc Vidrih

- rešetke – 4 ali 5 kosov (eno rešetko prepolovimo in etaže po želji povežemo vodoravno),
 - nekaj mreže, letvice in lesenit za pitalnike,
 - tri plošče za prekritje rešetk, če želimo delati kombinacije in poskuse,
 - vrata so dvodelna, možno jih je uravnavati z zračniki,
 - železne palice, 8–18 kosov (šest palic je daljših in so zaradi stabilnosti in povezave pritrjene skozi okvir in vmesno steno),
 - penasta guma, debeline 6 mm za opaž.
- Mini čebelnjak je tudi zelo lep okras na vrtu.

HLOD ALI DUPLO

Za okras sem pripeljal velik hloed in v njegovem zgornjem delu izdelal prostor za AŽ panj, v spodnji etaži pa duplo v velikosti AŽ panja. Zadaj je panj zasteklen, tako da je mogoče opazovati, kako čebele gradijo satje.

AŽ MAKSI DVOJKI

Članek g. Marjana Debelaka, objavljen v Slovenskem čebelarju leta 1999, št. 3, me je tako navdušil, da sem na Vrhniki naročil dele za predelavo v 5 AŽ maksijev. V tednu dni so bile moje čebele že v novem domovanju. Nekaj izkušenj sem imel že od mini čebelnjaka. Vedel sem, da moram v ta sistem naseliti močne družine (brez močnih družin je čebelarjenje v AŽ maksiju izguba časa). Čebelarim z eno matico, po potrebi pa z družini dodajam zalego iz mini čebelnjaka. Prepričan sem, da je sistem AŽ maksii edinstven izziv za ljubitelje čebelarstva in da se z uvedbo večmatičnega čebelarjenja odpirajo izjemne možnosti.

Prikolica za prevoz panjev.

Tudi to zimo so čebele lepo prezimile in že pridno nabirajo cvetni prah.

PRIPIS:

V 3. letošnji številki Slovenskega čebelarja je g. Marjan Debelak opisal preprosto izdelavo AŽ maksii. Po njegovem opisu bom v priklici poskusno izdelal en AŽ maksii z dvema maticama. O uspešnosti poskusa vas obvestim konec sezone.

Uredništvo Slovenskega čebelarja pa moram pohvaliti za dobro oblikovanje člankov in obvestil.

Verjamem, da vsak čebelar, bodisi ljubiteljski ali poklicni, najde v reviji kaj koristnega. S tem zapisom sem želel povedati predvsem to, da se tudi na Goriškem ukvarjamo z novitetami, predstavljenimi v naši reviji.

Če boste prispevek objavili, honorar odstopam za graditev Čebelarskega centra Slovenije..

IZBOLJŠUJMO ČEBELARJENJE – ČAS JE ZLATO

(Prispevek sekcije za čebelarjenje z AŽ panji)

Marjan Debelak

Najprej želim poudariti, da na srečo za ljubiteljske čebelarje, med katere se prištevam tudi sam, prizadevanja za izboljšanje našega čebelarjenja niso nikoli končana. Kajti, če bi bilo konec možnosti za izboljšave in spremembe, bi bilo po mojem za te čebelarje tudi konec izzivov in užitkov, ki jih prinašajo nenehno novi načini čebelarjenja.

Izboljšave pa si gotovo srčno želijo tudi čebelarji, ki jim čebelarjenje pomeni več kot samo veselje in užitek, ki se ne meri z denarjem. Koliko več, je stvar vsakega posameznika.

Poznam samo dva čebelarja, moja prijatelja, Igorja iz Ljubljane in Joža z Ljubnega, ki sta »čista« ljubitelja čebel in kot taka čebelarji ničesar ne jemljeta, ampak jih samo vzdržujeta in uživata pri opazovanju ter poglavljanju in skrivnosti njihovega življenja. Ne poznam pa na srečo nikogar, ki bi imel čebele zgolj zaradi materialnih dobrin. Izboljšave čebelarjenja potekajo na številnih področjih.

Naj na kratko predstavim vrsto najvidnejših sestavnih delov, iz katerih je zgrajena stavba, ki ji pravimo

»uspešno čebelarstvo« in ki jo stalno spreminjamo in dograjujemo. Če začnem z materialnimi sestavinami čebelarjenja, je verjetno na prvem mestu vedno novo znanje, s katerim si čebelar pomaga, da v danih pašnih razmerah čim ceneje, čim laže in čim hitreje pridela čim večje količine neoporečnih čebeljih pridelkov, predvsem medu.

Takoj za tem je na vrsti neizogibna sestavina čebelarstva, ki ji pravimo trženje čebelarskih pridelkov. Ta se mora stalno in z velikim trudom prilagajati trgu in porabnikom.

Na koncu, čeprav ne nazadnje, pride na vrsto nematerialna sestavina naše čebelarstva, imenovana »veselje in uživanje pri čebelarjenju« ali naša »igra«, celo »zasvojenost« s čebelami, ki jo pozna vsak čebelar. Vsaj mislim, da je tako. Tudi ta se sčasoma spreminja, vsi pa si želimo, da bi lahko še bolj uživali v tej »poeziji kmetovanja«.

V pričujočem sestavku smo se omejili samo le na en vidik iz te pestro sestavljene čebelarstva, to je na **ČAS**, ki ga sodobni čebelar potrebuje za pripravo

svoje pridobitne čebelje družine za največje donose, zaradi česar jo mora celo pašno sezono ohraniti v nerojnem stanju. Ta čas naj bo čim krajši. Kljub nekaterim drugačnim ocenam, češ, ljubiteljski čebelarji imajo časa na pretek, sem prepričan, da smo tudi ljubiteljski čebelarji v veliki meri odvisni od ur in minut, ki jih imamo na voljo. Kolikor manj časa porabimo za neizogibna dela pri čebelah, predvsem v obdobju rojenja, toliko več nam ga ostane za uživanje pri čebelah. Za nikogar ni posebno prijetno teči k čebelah, če ima drugo delo. Nismo radi sužnji čebel. Pač pa je velik užitek, da smo pri čebelah takrat, kadar smo lahko. Po mojem okusu je sploh najlepše samo sedeti na klopi pred čebelnjakom in opazovati čebelji let, poslušati blagodejno šumenje, vdihovati opojne vonjave in pustiti čebele, da si skoraj povsem same urejajo svoje življenje, kot je zanje najbolje.

Poglejmo, na kakšen način lahko zelo skrajšamo razvojne in protirojne obveznosti pri čebelah, ki čebelarjem jemljejo dragoceni čas za najprijetnejše stvari, če čebelarimo z AŽ panji.

Seveda za ta namen uporabimo dvomatično čebelarjenje s protirojnim vplivom, saj ob pravilni rabi (po dosedanjih izkušnjah) čebelar na ta način prihrani največ časa. To ugotovitev bomo letos za vsak primer še enkrat sistematično preverili z velikim številom čebeljih družin (doslej se je za ta poskus prijavilo več kot 20 čebelarjev s svojimi poskusnimi družinami).

Izberemo panjsko kombinacijo AŽ »TROJČEK«, saj v tej kombinaciji po dosedanjih izkušnjah to metodo naj-

učinkoviteje izpeljemo. Tega sestavimo iz navadnih AŽ panjev po že večkrat opisanem sistemu AŽ »MAKSI«. Glejte tudi članek v Slovenskem čebelarju, 1999/7-8, z naslovom »AŽ TROJČEK«.

Podrobnosti, imenovane »10-minutne« metode so razvidne iz priložene risbe.

Pri tej metodi je čebelarjev edini nujni razvojni in protirojni ukrep samo dvakrat v letu preprosto odpiranje in zapiranje nekaterih panjskih delov (žrelo in vehi), to pa seveda opravimo v nekaj minutah!

– Nerojna dvomatična družina se v prikazanem primeru lahko razvija popolnoma samodejno, brez čebelarjevih posegov (kot je npr. prestavljanje zalege), ki zahtevajo precej časa.

– Množica pašnih čebel v neroini družini, ki jih za vse paše pravočasno zagotavlja dve veliki, dvoetažni gnezdi in dve matici, prinaša med po enačbi:

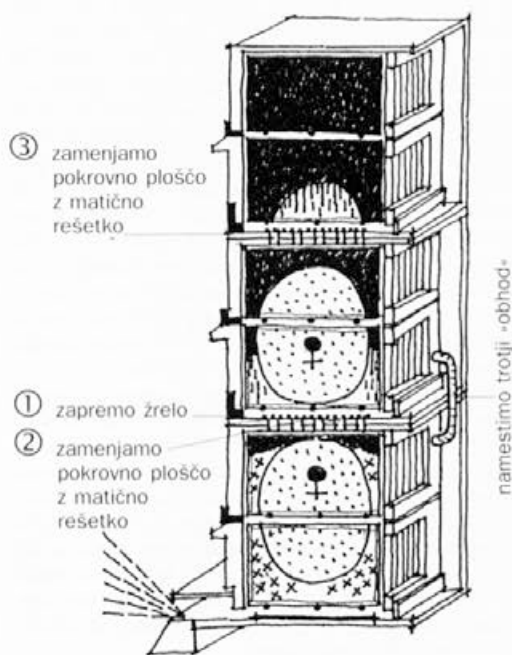
50 % več pašnih čebel = 100 % več medu!

– Kljub višini skladanice panjev v treh vrstah pri AŽ panjih nimamo nobenih težav s stabilnostjo, pa tudi ne z zračenjem in popolno zaščito pred sončno pripeko ali hudim mrazom – če bi na primer ti panji morali stati na prostem.

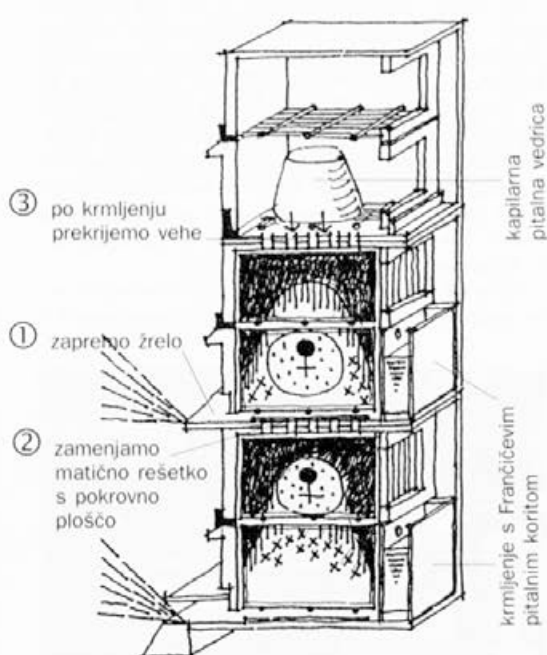
– V šestetažnem (!) AŽ panju, kakršen je AŽ »TROJČEK«, imamo tako kot pri vseh AŽ panjih takojšen dostop in vpogled v vsak sat.

– Take panjske enote lahko prav tako udobno prevažamo v prevoznih čebelnjakih, kot smo doslej nezadržane panje.

PRVI (petminutni) UKREP – okrog 1. maja

DRUGI in ZADNJI (petminutni) UKREP – okrog 1. avgusta

Opomba: Navedena datuma ukrepov sta orientacijska in veljata za moje pogoje čebelarjenja na Bledu, čebelarji pa jih morajo prilagoditi njihovim okoliščinam.

Naši čebelarji predniki so imeli v celoti rešeno vprašanje izgube časa za razvojne in protirojne ukrepe, s katerimi se ubadamo sodobni čebelarji. Za te namene na splošno niso uporabili niti minute svojega časa. Spokojno so čakali na roje, jih ogreli v panje (kranjice) in vložili v čebelnjak. Tudi zato so imeli veliko prostega časa za posedanje pred čebelnjakom v prijetni družbi in s pipo v ustih.

Stara družinska fotografija: moj stari oče Florjan Pretnar pred svojim čebelnjakom na Zgornji Dobravi, skupaj z najmlajšima hčerka, mojima tetama.

(M.D.)

KAKO SEM SI IZDELAL TRIETAŽNI AŽ PANJ

(Zanimiva in poceni rešitev)

Franc Gornik – Ravne na Koroškem

Ob začetku tretjega tisočletja bi vam rad predstavil nekaj mojih razmišljanj in nekaj ugotovitev o velikosti panjev in našem čebelarjenju. Po mojem mnenju nas je čas glede velikosti panjev prehitel. Slovenci se še po sto letih krčevito oklepamo našega klasičnega dvoetažnega deset- ali celo devetsatnega listovnega AŽ panja, čeprav je po mnenju številnih premajhen. Nekateri prehajajo na nakladne panje, nekateri pa smo se znašli in povečujemo standardne AŽ panje na različne načine. Prav gotovo pa si vsi, razen nekaterih, prema- prizadevamo za njegovo posodobitev.

Če samo »pokukamo« čez plot, vidimo po večini samo večje nakladne panje, ki so zaradi svoje preprosto-

SEZNAM UKREPOV pri »10-minutni« metodi razvojnih in protirojnih ukrepov v AŽ »TROJČKU«:

Prvi ukrep – pred začetkom rojne krize v posamezni družini (od 15. aprila do 15. maja):

- zapremo in s papirjem pokrijemo žrelo gornje družine;

- zamenjamo pokrovno ploščo nad povezovalno veho (ali luknjami) z matično rešetko, s čimer združimo obe družini v dvomatično enoto s protirojnim učinkom;

- postopno odpiramo mediščni etaži (v vrhnjem panju).d

Drugi ukrep – po končanem splošnem rojnem obdobju (od 15. julija do 15. avgusta):

- odpremo žrelo gornje družine;

- zamenjamo matično rešetko s pokrovno ploščo nad povezovalno veho (ali luknjami), s čimer med zimovanjem ločimo družini, da ohranimo obe matici;

- postopno zapiramo mediščni etaži (v vrhnjem panju).

sti osvojili svet, in verjetno se bodo tudi pri nas zanje odločali mlajši poklicni čebelarji, čeprav tudi ti panji niso brez napak (več dela pri prevažanju itd.). Čas je, da tudi ljubiteljski čebelarji nekaj spremenimo glede velikosti našega AŽ panja in ne poslušamo tistih, ki se pridušajo, da sta devet- in desetsatar za naše razmere in naše paše zadostna. Tega mnenja so tudi prevažalci, saj se jim povečani AŽ panji zdijo manj primerni za prevažanje. Naj se ne ponovi zgodba o kranjčiču, ki sta ga naša znana čebelarska učitelja A. Janša in P. P. Glavar že v 18. stoletju spoznala za premajhnega in za katerega sta predlagala po dve (dupleks) in celo tri (tripleks) naklade, povezane s prehodnimi odprtini. Slovenci smo bili pametnejši in smo z enojnimi kranjčiči čebelarili tja do tridesetih let 20. stoletja.

Naša generacija (pri tem mislim predvsem starejše čebelarje) – vsaj 90 odstotkov slovenskih čebelarjev – čebelarji v prelepih, za Slovenijo značilnih čebelnjakih z AŽ panji, ki se jim ne moremo in se jim tudi ne bomo zlahka odrekli, predvsem zaradi prednosti, ki jih imajo pri ljubiteljskem načinu čebelarjenja. Za številne ljubiteljske čebelarje je namreč zelo pomembna streha, saj lahko urejajo družine ob vsakem vremenu. Naši mlajši poklicni čebelarji pa bodo prisiljeni posodobiti svoja čebelarstva z nakladnimi panji, če bodo hoteli biti konkurenčni evropskim čebelarjem.

Tehnologija čebelarjenja v AŽ panjih, ki jih združujemo v enote in v katerih čebelarimo z dvema matica-

ma, je po mojem mnenju za nekatere čebelarje preveč zahtevna. Je pa res, da je AŽ panj premajhen, če je paša vsaj povprečna. Spomladi to onemogoča dober razvoj družine. Prestavljati moramo satnice, in ko zamedi, čebele v nekaj dneh napolnijo sate v medišču, potem pa iščejo prostor v plodišču in blokirajo matico. Med v satih ni dovolj zrel in čebelar ga ne more iztočiti, paša pa ni izrabljena. Medtem ko čakamo, da med dozori, se medenje gozda pomakne v višje lege, tako da ga naše čebele ne dosežejo več.

Naša čebelarstva posodobimo vsaj toliko, da bomo z minimalnim delom in stroški povečali AŽ panj. S tem bomo dali družini več prostora, da se bo lahko naravno razvijala, pa tudi rojenje bo zvečine odpadlo. Pridobili bomo še eno medišče in nekaj možnosti za sodobnejše čebelarjenje, ki ga boste kot iznadjivi čebelarji še izpopolnili.

Sam že dve leti čebelarim z dvema mediščema v šestih panjih. Na razpolago sem imel tri enake, a precej stare AŽ panje. Vse tri sem najprej prerezal 10 mm pod nosilnimi palicami, ki v medišču nosijo satje, potem pa sem jih še predelal:

a) V sprednjo stran odrezanih zgornjih polovic panjev sem izrezal izletno odprtino.

b) V strop spodnjega AŽ panja sem izrezal odprtino za prehod čebel, velikosti 250 x 200 mm, in nanjo pritrdil del matične mreže.

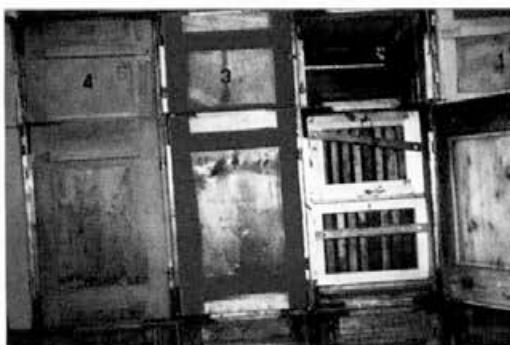
c) Na vrh AŽ panja sem poveznil dodatno drugo medišče oz. odrezano zgornjo polovico AŽ panja.

č) Panjska vrata iz prerezanega panja sem prenesel v zgornje medišče, še prej pa sem jih toliko odrezal, da so natančno pokrila drugo medišče.

d) Potem sem preuredil še tečaje na odrezanih vratih, tako da sem jih lahko nataknil na drugo zgornje medišče, in predelava je bila končana.

Nekaj več dela sem imel s predelavo spodnjega dela prerezanih panjev.

Pri zadostnem številu starih rezervnih panjev je najpreprosteje uporabljati samo zgornje polovice. Pri tem moramo paziti, da se nadgrajujejo bodisi samo deset-

Moji trietažni AŽ panji, ki sem jih izdelal sam iz starih AŽ panjev.

satarji bodisi samo devetsatarji. Za boljše razumevanje prilagam skico.

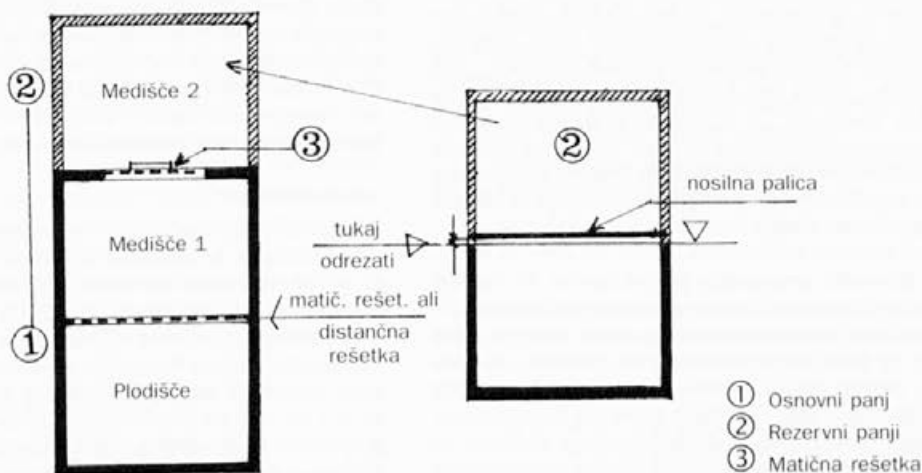
Čebele prezimujem v prvem medišču z vloženo distančno mrežo. To sem kupil pri »Debevcu« na razstavi v Celju. Prehod v drugo medišče prekrijem z opažem. Ob koncu aprila, ko je zaleženo prvo medišče, matico prestavim v plodišče, plodišče pa zaprem z matično rešetko.

Ko mi tehnika prikaže medenje in ko je satje v medišču zalito, ga zamenjam s praznim satjem iz drugega zgornjega medišča.

Po medenju drugo medišče uporabim za vzgojo rezervne družine z mlado matico, ki jo spomladi uporabim za krepitev drugih družin in zamenjavo matic.

V drugo medišče lahko vlagam tudi plošče z mravljično kislino. Te pokrijem s praznim satnikom, katerega zgornja stran je pokrita z lepenko.

Tudi krmim jih lahko tako, da v medišče poveznem vedro s hrano. Če ne drugega, lahko v zgornjem, tj. drugem medišču, shranite izdelane satnice. Z dvojnimi mediščem damo čebelam prostor, da medenje v celoti izrabijo. Tako dobimo vsaj še eno obilno točenje. O podobni predelavi AŽ panjev je v eni prejšnjih številok Slovenskega čebelarja pisal že g. Ivan Jurkovič.

Naravno čebelarjenje

EKOLOŠKO ČEBELARSTVO

Pogoji in zahteve za vključitev v sistem ekološkega kmetovanja oz. EKOLOŠKEGA ČEBELARSTVA v Sloveniji

Mitja Zupančič, univ. dipl. inž. zoot.

V Sloveniji, kot tudi drugod po svetu, se vzporedno s konvencionalnim kmetovanjem razvijata integrirano in ekološko kmetovanje, ki v zadnjem času dobivata vse večji pomen. To lahko pripišemo vse večji ozaveščenosti porabnikov, vse večji skrbi za ohranitev našega naravnega okolja in seveda vse številnejšim aferam, povezanim s hrano, ki sprožajo pri porabnikih željo po pridobivanju informacij o pridelavi hrane in njenem izvoru.

Kot kažejo težnje v svetu, se hitro uveljavlja in dobiva vse večji pomen na vseh ravneh pridelave hrane zlasti ekološko kmetovanje.

S hitrim razvojem do narave prijaznih oblik kmetovanja pa so se pojavile tudi težnje po sprejetju zakonodaje, ki bi na eni strani varovala porabnike, na drugi strani pa tudi pridelovalca pred nelojalno konkurenco.

Tako so se tudi do narave prijazne oblike kmetovanja jasno razdelile med seboj. Seveda pa porabniki, zlasti v obdobju uveljavljanja vseh teh oblik kmetovanja, včasih zamenjujejo izraze in različne razlage.

Kakšna je razlika med ekološkim in integriranim kmetovanjem?

Integrirano kmetovanje je do narave prijaznejša oblika kmetovanja. V procesu pridelave je zelo poudarjeno varstvo rastlin, pri tem pa so v ospredju biološki (spodbujanje razvoja koristnih živali, vnos predatorjev na posevke na zavarovanih prostorih ...) in biotični ukrepi (feromonske in barvne plošče, metode zbežanja ...). V procesu pridelave še vedno uporabljajo predpisana kemično-sintetična sredstva, vendar so ta manj strupena in imajo praviloma krajšo karentno dobo. Tudi gnojenje izvajajo le na podlagi analize zemlje.

Ekološko kmetovanje je kmetovanje, ki v procesu pridelave upošteva in spodbuja vse naravne zakonitosti, v ekosisteme pa ne vnaša nobenih nena-ravnih snovi (kemično-sintetičnih zaščitnih sredstev za varstvo rastlin, mineralnih gnojil, hormonov, stimulatorjev rasti ...). Proces pridelave temelji na naravnih sinergizmi in antagonizmi, v ospredje so postavljeni preventivni ukrepi, živalim prilagojena re-

ja, uporaba sredstev za varstvo rastlin in zdravljenje živali na podlagi naravnih sredstev itd.

Iz vsega tega lahko razberemo, da so med obema oblikama kmetovanja občutne razlike in zato povezovanje in istovetenje ni primerno in upravičljivo.

Kaj je treba upoštevati, da lahko kmetija ali čebelarstvo pridobi naziv ekološka kmetija ali ekološko čebelarstvo?

Kot sem omenil, so k sprejetju pravil, ki jih mora upoštevati vsak, ki zavestno vstopi v sistem ekološkega kmetovanja, če želi pridobiti certifikat, s katerim lahko izkazuje resnično ekološko pridelavo, prispevali številni vzroki.

Kako je ekološko kmetovanje urejeno v svetu?

V sedemdesetih letih je bila ustanovljena Mednarodna zveza gibanj za ekološko kmetovanje (IFOAM) in ta je postavila mednarodne standarde za ekološko kmetovanje. Seveda pa se je z nadaljnjim razvojem ekološkega kmetovanja v Evropski uniji pojavila potreba po zakonski ureditvi, ki bi urejala tudi to področje. Tako je bila leta 1991 sprejeta uredba Sveta (EGS) 2092/91, ki je opredeljevala le rastlinsko pridelavo, potem pa je bila 24. avgusta 1999 dopolnjena tudi za področje živinoreje, ki vključuje tudi čebelarstvo. Uredba vsebuje vse temeljne standarde smernic IFOAM in s tem izenačuje ekološko pridelavo v različnih državah. Seveda se tudi ekološko kmetovanje deli na različne usmeritve, vendar morajo vse oblike ekološkega kmetovanja upoštevati temeljne standarde, lahko pa si postavijo le strožja pravila (npr. biodinamično kmetovanje).

In v Sloveniji?

Tako kot v svetu je tudi pri nas opaziti silovit razvoj ekološkega kmetovanja. Zgovoren je podatek, da je bilo leta 1999 v kontrolo ekološkega kmetovanja vključenih 300 kmetij, leta 2000 pa že 600.

V Sloveniji so vzporedno z razvojem ekološkega kmetovanja nastala Priporočila za ekološko kmetovanje v Sloveniji (MKGP, junij 1997). Ta priporočila so bila povzeta po Uredbi (EGS) 2092/91 in urejajo ekološko kmetovanje v celoti, tudi čebelarstvo. V pripravi je prav tako pravilnik o ekološkem kmeto-

vanju, ki je že v končni obdelavi in tik pred sprejetjem. Seveda je bila v tem obdobju ustanovljena tudi kontrolna služba, ki pri izvajanju nadzora na posameznih kmetijah upošteva omenjena priporočila. Kontrolna služba je bila postavljena ob pomoči kontrolne službe ABG (Austria Bio Garantie), pri kateri so se kontrolorji tudi usposabljali.

Ker nadzor nad kmetijami in čebelarstvi že dejavno izvajajo in so bile leta 1999 prve kmetije že potrjene kot ekološke, vam želim v tem prispevku predstaviti zahteve za čebelarje, ki se vključijo v sistem ekološkega kmetovanja in želijo pridobiti certifikat o ekološki pridelavi.

ZAHTEVE ZA ČEBELARJE:

1. Izgibati se je treba območjem, ki so znana kot onesnažena oz. na katerih obratujejo veliki onesnaževalci. Čebelarjem skušamo zagotoviti pašo na naravnem rastlinju ali na ekološko obdelanih površinah.

2. Čebelar mora nadzorni organizaciji posredovati zemljevid v merilu 1 : 25 000 z vrisanim območjem paše ter posestni list z vrisanimi lokacijami čebeljih panjev in čebelnjakov.

3. Čebelje družine morajo biti najmanj 1 km oddaljene od glavnih prometnic in strnjenih mestnih središč, od odlagališč ali sežigališč odpadkov, industrijskih območij in drugih večjih onesnaževalcev pa najmanj 3 km.

4. Čebelnjak mora biti vedno postavljen v bližino možne paše in neoporečnega vodnega vira.

5. Pri prevažanju čebel na različna pasišča mora čebelar obveščati nadzorno organizacijo o prevozu svojih čebel najmanj 48 ur pred odhodom.

6. Za graditev je najprimernejši les.

7. Izbrati moramo pasmo, ki je prilagojena na naše razmere. Tako je pasma, ki jo lahko gojimo v Sloveniji, kranjska čebela ali kranjska sivka – *Apis mellifera carnica*. Gojenje drugih pasem ni dovoljeno.

8. Pri razmnoževanju družin v ekološkem čebelarstvu lahko družine razmnožujemo le iz družin, ki so oskrbovane po načelih ekološkega čebelarstva. Nove družine lahko pridobimo z delitvijo ali združevanjem družin in z naravnim rojenjem.

9. Do 31. 12. 2003 je dovoljeno prevzemati roje iz družin, ki niso gojene v skladu s tem pravilnikom.

10. V prenovo ekoloških čebeljih družin se lahko na leto vključi do 10 odstotkov čebeljih rojev in matic iz klasičnih čebelarstev.

11. Označevanje matic s prirezovanjem kril ni dovoljeno.

12. Gojenje z gensko tehnologijo spremenjenih čebel ni dovoljeno.

13. Čebelji vosek mora izhajati iz ekoloških čebelarstev.

14. Priporočljivo si je zagotoviti obtok voska v okviru kmetije oziroma izdelavo satnic v predelovalnih

obratih iz lastnega voska oziroma iz voska iz ekoloških obratov. V obdobju preusmeritve, ko na trgu ni voska iz ekoloških čebelarstev, lahko po predhodni odobritvi nadzorne organizacije uporabimo tudi vosek iz klasičnih čebelarstev. Pri predelavi voska ne uporabljamo ne topil in ne belil.

15. Ob koncu pridelovalne sezone je treba pustiti v panjih toliko hrane, da ekološke čebelje družine uspešno prezimijo.

16. Če je preživetje čebeljih družin ogroženo, je dovoljeno nadomestno krmljenje čebeljih družin z ekološkim medom.

17. Na podlagi odobritve nadzorne organizacije lahko čebelar uporabi za nadomestno krmljenje ekološko pridelan sladkorni sirup, melaso.

18. Nadzorna organizacija lahko za določeno prehodno obdobje odobri tudi uporabo klasično pridelanega sladkorja, melase in medu.

19. Pri nadomestnem krmljenju je treba zapisati vrsto uporabljenega izdelka, datum, količino in panje, v katerih je bilo krmljenje izvedeno.

20. Nadomestno krmljenje lahko izvajamo od zadnjega točenja v sezoni do 15 dni pred začetkom naslednje sezone pridelovanja medu.

21. Pri nadzoru bolezni je najpomembnejši preventivni ukrep selekcija družin.

22. Pri zdravljenju ima prednost uporaba fitoterapevtskih in homeopatskih izdelkov. Uporaba alopatičnih kemično sintetiziranih medicinskih sredstev za preventivne namene je prepovedana.

23. Izrezovanje trotovine je dovoljeno le za zmanjšanje okužbe čebel z varozo.

24. Za zatiranje varoj lahko uporabljamo naslednje snovi: mravljinčno, mlečno, ocatno in oksalno kislino ter mentol, timol, evkaliptusovo olje ali kafro.

25. Uporabljati je mogoče le v Sloveniji dovoljena veterinarsko-medicinska sredstva.

26. Če pri zdravljenju uporabljamo kemično-sintetična sredstva, moramo čebelje družine med zdravljenjem preseliti v izolirane čebelnjake, ves vosek pa moramo zamenjati z voskom, ki je v skladu s pravilnikom. Po zdravljenju se morajo čebelje družine znova vključiti v enoletno prehodno obdobje.

27. Vsako uporabo veterinarsko-medicinskih izdelkov je treba prijaviti organizaciji za kontrolo.

28. Dovoljena je embalaža iz nerjaveče pločevine, za prodajo na drobno je najboljša steklena embalaža.

29. Med je prepovedano točiti iz zaleženih satov. Poleg tega je pri pridobivanju medu prepovedano uporabljati postopke, ki bi uničevali čebele ali čebeljo zalego.

30. Za pomiritev in odganjanje čebel med odvzemom medu ne smemo uporabljati kemično-sintetičnih sredstev.

31. V obdobju pridelave in oskrbe čebeljih družin mora čebelar voditi zapiske o dogajanjih v vsakem panju posebej.

32. Čebelje pridelke je po enoletnem obdobju prilagoditve dovoljeno prodajati z navedbami ekološke pridelave, če so bile v tem obdobju upošteevane vse določbe, zapisane v Uredbi za ekološko kmetovanje. V obdobju prilagoditve pridelki ne smejo biti opremljeni z oznako o ekološki pridelavi.

V Priporočilih so podane poglobljene zahteve, ki

usmerjajo ekološko čebelarjenje. Poleg teh uspešno ekološko čebelarjenje zagotavljajo tudi drugi pomembni tehnološki ukrepi, povezani z biološkimi zahtevami čebeljih družin v vseh fazah njihovega razvoja.

Če čebelar po enem letu preusmeritve izpolni zahtevane pogoje, lahko pridobi za svoje izdelke naziv »ekološko pridelano« oziroma jih lahko prodaja pod blagovno znamko »BIODAR«, ki je blagovna znamka ekoloških proizvodov oziroma pridelkov, ki so si pridobili ustrezen certifikat.

ČEBELARSKA RADIJSKA PREDAVANJA V MAJU 2001

MAJA boste v oddaji KMETIJSKI NASVETI na prvem programu Radia Slovenija lahko poslušali:

- v torek, 15. maja, ob 12.30, bo inž. Mitja Zupančič govoril o ekološkem čebelarjenju;
- v torek, 29. maja, ob 12.30, bo dr. vet. med. Jože Matavž govoril o pomenu apitehničnih ukrepov pri zatiranju varoe.

Urednica Ivanka Polanec

Čebelice na internetu

O IZMENJAVI MNENJ IN ZNAKU SKUPINE

Boštjan Grom

Pozdravljeni!

Tokrat bi vam rad predstavil nekaj utrinkov z interneta in dogajanja v naši skupini. Klepet v skupini se je že kar precej razvnel, tako da vsak član dobi od drugih članov povprečno po tri sporočila na dan; tako si nabiramo vedno več izkušenj in izmenjujemo mnenja. V spodnjih vrsticah lahko preberete natančno kopijo sporočila, kakršna lahko prebirajo člani skupine.

Sporočilo je nastalo po pripombi, izrečeni na čebelarskem seminarju v Celju, češ da je seminar, žal, zapustila velika večina udeležencev, ko je g. Ivanc začel predstavljati svoje strani na internetu.

Pozdrav vsem članom skupine!

Glede interneta sem bil sprva tudi sam nekoliko skeptičen, vendar nisem nasedel govoricam, da je to brez zveze, nepotrebno ...

Ker je bila lani je bila ZELO dobra čebelarska letina, sem se trdno odločil, da del denarja namenim tudi za računalnik, ne pa samo neposredno za čebelarstvo. Priznam, odločitev je bila PRAVILNA!

Tako sem junija kupil računalnik z modemom ter še kup stvari, o katerih do tedaj nisem imel pojma ..., ter se uspešno vključil na svetovni splet!

Žena me je nekoliko čudno gledala in jamrala, a

čez čas se je stvar umirila in zdaj smo vsi navdušeni: eni za medmrežje, drugi za igrice (uuuhhh ...). Takoj, ko sem v Čebelarju prebral BOŠTJANOV članek, sem se vključil v skupino in zelo dolgo sva si dopisovala le sama.

Prav on mi je veliko pomagal glede računalništva, saj je na začetku šlo veliko stvari narobe, pojma nisem imel o računalnikih, kaj šele o nastavitvah ...

Zdaj pa razmišljam, KOLIKO stvari bi zamudil, če ne bi bilo interneta! Po moje je to edinstvena, nenadomestljiva možnost komunikacije, da o hitrosti in količini podatkov sploh ne govorimo ...

Lej pozdrav iz Prekmurja

Danilo Bedek

V skupini se dogovarjamo tudi o znaku, po katerem bi se prepoznali, saj se drugače kot po imenu in priimku ne poznamo. Tokrat vam predstavljam enega izmed predlogov za prepoznavni znak naše internetne skupine.

Iz društvenega življenja

LAŠČANI »ROJIJO« ŽE 99 LET!

Franc Šolar

Neko soboto v začetku februarja smo se v čudovitem okolju Zdravilišča Laško na rednem zboru sešli laški čebelarji. Ocenili smo naše delo v minulem letu in opredelili naše naloge za naprej.

Beseda je dala besedo in ugotovili smo, da smo največ pozornosti namenili zdravju naših čebel. Žal očitno ne dovolj, kajti varoa je kar pošteno zdesetkala naše čebelje družine. Poleg skrbi za uspešno zatiranje bolezni že vrsto let skrbimo za promocijo naše dejavnosti z razstavo na prireditvi Pivo in cvetje. Priprava razstave nam je še v posebno veselje, saj z njo lahko na zanimiv način prikažemo našo dejavnost širši javnosti. Vsako leto po sezoni pripravimo strokovno ekskurzijo. Obiščemo enega izmed številnih slovenskih čebelarjev, z njim izmenjamo izkušnje in na ta način obogatimo naše znanje.

Naši zbori so vedno dobro obiskani. Nanje povabi tudi predstavnike sosednjih društev, gospodarstva in občine. Zelo smo veseli obiska župana Jožeta Rajha, saj rad prisluhne našim poročilom, pohvali naše delo ter nas po potrebi tudi podpre, tako da je delo društva je še bolj plodovito.

Tare nas že starost, kajti prihodnje leto bomo praznovali 100-letnico organiziranega čebelarstva v Laškem. Ta jubilej bi radi slovesno počastili, zato se bomo začeli nanj pripravljati že letos. Izdali bi radi brošuro in v njej predstavili vseh 100 let delovanja našega društva, s krajšim kulturnim programom pa bi se radi

dostojno oddolžili občanom, delovnim organizacijam, prijateljem in občini, ki so nam ves čas stali ob strani ter nas moralno in finančno podpirali.

Čebelarstvo društvo Laško nima svojih prostorov, v katerih bi se čebelarji lahko zbirali, zato upamo, da bomo ob pomoči občine in kakšne delovne organizacije rešili tudi ta problem. Do takrat se bomo še naprej srečevali po laških lokalih in kovali nove načrte.

Za gostoljubnost se seveda zahvaljujemo tudi osebju Hotela Savinja in Zdravilišču Laško, saj nas vedno prijazno sprejmejo.

Vodstvo zbora s svojim županom Jožetom Rajhom.

OBJAVA PROSTIH DELOVNIH MEST

V skladu s pravilnikom o pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev strokovno-administrativne službe Čebelarstva zveze Slovenije (UO, 13. 3. 2000) in s sklepom št. 44, sprejetim na tretji seji upravnega odbora objavlja gospodarsko-kadrovska komisija naslednji prosti delovni mesti:

1. TAJNIK ČZS

Pogoji: visoka izobrazba pravne, upravne, ekonomske ali podobne smeri z najmanj dvema letoma delovnih izkušenj. Kandidat/-ka mora biti čebelar/-ka oziroma mora poznati čebelarstvo, pred sklenitvijo delovnega razmerja za **nedoločen čas** pa mora uspešno opraviti trimesečno poskusno delo. Predvideni **začetek dela je 1. 8. 2001**. Pisne prijave z dokazili morajo prispeti na ČZS najpozneje do 25. 5. 2001. Gospodarsko-kadrovska komisija bo v mesecu dni opravila izbor med prijavljenimi in predlagala upravnemu odboru, s katerim kandidatom/-ko naj sklene delovno razmerje.

2. ADMINISTRATOR/-KA

Pogoji: srednješolska izobrazba administrativne ali podobne smeri z najmanj dvema letoma delovnih izkušenj. S kandidatom/-ko bomo sklenili delovno razmerje za **nedoločen čas** s polnim delovnim časom, predvidoma **od 1. 8. 2001** naprej. Pred sklenitvijo delovnega razmerja mora kandidat/-ka uspešno opraviti trimesečno poskusno delo. Gospodarsko-kadrovska komisija bo najpozneje v mesecu dni opravila izbor med prijavljenimi in predlagala upravnemu odboru, s katerim kandidatom/-ko naj sklene delovno razmerje.

Gospodarsko kadrovska komisija ČZS

DRUŽBA VSE PREMALO CENI ČEBELARJENJE, SO UGOTOVILI NA OBČNEM ZBORU ČD MLINŠEK VELENJE

B. Mugerle

Člani Čebelarkega društva Mlinšek Velenje, ki je pred dvema letoma praznovalo 70-letnico svojega delovanja, so na februarjem obćnem zboru pregledali delo v minulem letu, sprejeli načrt dela za leto ter se pogovorili o težavah, ki jih pestijo. Najprej so člani prisluhnili sicer kratkemu, a vsebinsko bogatemu poročilu predsednika društva Martina Meška.

Med drugim je povedal, da je bilo društvo lani uspešno in je skoraj v celoti uresničilo vse zastavljene naloge, ter nadaljeval: »Pri svojem delu smo se predvsem prilagajali okolišćinam, v katerih smo delovali. Še vedno je naš cilj pospešiti razvoj čebelarstva in pridobiti svojo znamko čebeljih pridelkov. Zavedamo se, da je za doseg naših ciljev nujno sodelovanje vseh čebelarjev, prav tako pa tudi prenašanje znanja in izkušenj na druge člane. S tem bomo tudi moćnejši. Žal pa ima naša družba vse premalo posluha za naše delo in se ne zaveda neprecenljive vrednosti čebelarstva.«

V nadaljevanju je predsednik navedel še naloge in aktivnosti, ki čakajo člane društva v tem letu. Pri tem je omenil tudi nakup induktometra in refraktometra za ugotavljanje kakovosti medu.

Sledila je razprava, v kateri so člani društva soglasno ugotavljali, da se število čebeljih družin v Šaleški dolini opazno zmanjšuje. Čebelarjev je tudi zaradi njihove starostne strukture vse manj. Žato je osrednja naloga vseh čebelarskih družin v svoje vrste pritegniti podmladek. To so lahko le mladi čebelarji, ki si osnovno znanje pridobivajo v čebelarskih kroćkih na osnovnih šolah. V Šaleški dolini zdaj delujejo trije, in sicer na osnovnih šolah Šentilj, Pak in Plešivec.

Predsednica ČD Šmartno ob Paki Stanka Rižnar je predlagala, naj to težavo skupaj rešujejo vsa čebelarska društva v Šaleški dolini. Kot je dodala, bi morali čebelarji skupaj organizirati tudi promocijsko akcijo prodaje domaćega medu. Povedala je še, da bo ČD Šmartno ob Paki marca organiziralo strokovno predavanje o pridelavi medu in zdravljenju čebel. Prav tako bodo »novim« čebelarjem pomagali pri nakupu čebeljih družin.

Predsednik ČD Ravne Dušan Gorenc je najprej povedal, da so se čebelarji na Ravnah dejavno vključili v akcijo zdravljenja bolnih čebel, in opozoril, da bi morali čebele zdraviti po vsej Šaleški dolini, saj bi bilo samo takšno zdravljenje učinkovito. Menil je tudi, da bi morala društva strokovna čebelarska predavanja združiti v eno in tako zagotoviti večje število udeležencev. Predlagal je še, naj bi se šaleški čebelarji zavzeli za svojo lastno znamko kakovosti medu.

Kot je v svoji razpravi poudaril mentor praktićnega dela čebelarskega kroćka na OŠ Šentilj Jože Kolmanić, so nekateri čebelarji zmotno preprićani, da bodo (zelo) bolne čebele rešili z zamegljevanjem. Žal to zaradi prepoznega zdravljenja ni mogoće, kot je opozoril, pa bo zdravljenje učinkovito le, če ga bodo izvajali vsi čebelarji, ne samo nekateri.

Anton Ribarić je opisal zdravljenje svojih čebel z mravljinćno kislino. Povedal je, da je dal v panje predpisan odmerek omenjene kisline, potem pa je bil zelo presenećen, ker so čebele trumoma izletele iz panjev. Ali so se vrnile ali celo zastrupile, ni natanćno povedal. Eden izmed čebelarjev mu je takoj odgovoril, da je pri zatiranju varoe z mravljinćno kislino zelo pomembno, da odmerek ne presega

predpisanega. Zato je priporočljivo, da začnemo zatiranje z zmanjšano kolićino kisline, potem pa jo povećujemo do predpisanega odmerka na panj. Pomembno je tudi, da odmerka kisline v panj ne vstavljamo podnevi, ko so temperature visoke, ampak v večernih urah.

Predsednik komisije za zdravljenje čebel Ciril Špital je med drugim povedal, da je lani številne čebelarje hudo prizadela neznana čebelja bolezen, vse čebelarje pa je pozval, naj mrtvice pošljejo na brezplaćen laboratorijski pregled v Celje, saj bodo tam strokovno

ugotovili, za katero čebeljo bolezen gre. Brez dvoma je zdaj največji problem šaleških čebelarjev, kako čebele obvarovati pred različnimi boleznimi.

Na nekaj vprašanj razpravljalcev je sproti odgovarjal tudi Edi Stropnik, ki je vodil občni zbor ČD Mlin-

sek, sicer pa je tudi član upravnega odbora Čebelarke zveze Slovenije.

Vsi navzoči čebelarji so se strinjali, da dolgoletni blagajnik Stane Šrot postane častni član ČD Mlinšek.

ČEBELARSKA DRUŽINA RADENCI ŠTEJE 26 ČLANOV

Čebelarji se zavzemajo za postavitve samo nekaj panjev ob domačijah na podeželju

Ludvik Kramberger

Čebelarška družina Radenci, v katero je vključenih 26 čebelarjev, sodi med najbolj delavne v Prlekiji. Družina ima svoj čebelarški dom in je lani praznovala 25-letnico svojega obstoja. Na občnem zboru, ki so se ga poleg župana občine Radenci Herberta Šeferja udeležili tudi gostje iz ČD Negova-Videm, je predsednik Zlatko Sever govoril o delovanju družine v minulem letu. Kot je povedal, so lani dobro sodelovali s Čebelarško zvezo Slovenije, sosednjimi čebelarškimi druženji, občino, ribiči in lovci. Pripravili so tudi nekaj predavanj in se udeležili ocenjevanja medu v okviru Kmetijskega živilskega sej-

ma v Gornji Radgoni. Za svoj med so prejeli pet zlatih in eno srebrno odličje. V prihodnje si bodo prizadevali, da bi se čebelarstvo enakomerneje razvijalo na celotnem območju družine. Po mnenju članov družine naj bi bilo na podeželju več malih čebelarjev, ki bi ob hišah imeli le nekaj panjev, tako kot je bilo to v preteklosti. Jezijo se na kmetovalce, ki s svojim ravnanjem pri varstvu rastlin s strupenimi sredstvi uničujejo čebele. Najbolj strah jih je sredstva »gaucho«, s katerim so v Franciji pomorili 450.000 čebeljih družin.

ČEBELARSKA OBLEKA IN UNIFORMA

Janez Levstik

Lanska predstavitev unikatnih čebelarških oblek v Celju, ki jih je skreirala in izdelala gđc. Vozlova, je spet vzbudila zanimanje za enotno čebelarško obleko, lahko rečemo tudi uniformo. Zato je bila pri ČZS imenovana posebna komisija, v katero smo pritegnili tudi ljubljansko Naravoslovnotehniško fakulteto – oddelek za oblikovanje tekstilij, konkretno gospo Vesno Gaberščik - Ilgo, akademsko slikarko in izredno profesorico, ki je s svojimi študenti zbrala potrebne zgodovinske in asociacijske gradivo, na podlagi katerega so potem izdelali precej zanimivih predlogov kreacij. Komisija v sestavi ga. Kralj, ga. Gaberščik, gđc. Vozelj, g. Šivic, g. Sever, g. Vehovec in g. Levstik je na drugem sestanku konec januarja letos opravila ožji izbor kreacij, določila namembnost, uporabnost in smer nadaljnjega oblikovanja čebelarške obleke.

Na kaj smo bili pozorni pri določitvi meril za izbor?

Odgovoriti smo morali na naslednja vprašanja:

– Za katere priložnosti nameravamo obleko uporabljati?

– Za kakšne in katere osebe naj bi bila obleka izdelana (tudi za katero starostno strukturo)?

– Ali naj bi bila obleka enodelna ali dvodelna kombinacijska?

– Za katere vremenske razmere in letne čase naj bi bila obleka primerna? Itn.

Naj citiram ugotovitve gospe Gaberščik-Ilgove in njenih študentov: »Ta dejstva so nas pripeljala do ugotovitve, da čebelarji ne potrebujejo uniforme v smislu gasilcev, lovcev ali pihalne godbe, ampak sodobno elegantno oblačilo, ki bi vas združevalo na različnih srečanjih. Čebelarji ste sodobni, razgledani, poslovni in do narave prijazni ljudje, združujejo pa vas čebele, preteklost in sedanjost.«

Večina članov komisije je menila, da naj bo obleka za slovesne in tudi poslovne priložnosti, torej za čebelarška zborovanja, sprejeme, pogrebne slovesnosti in tudi za poslovna srečanja.

Izraža naj umnost, delovnost, poslovnost, slovesnost, pa tudi sodobnost.

Primerna naj bo za vse starostne strukture, zlasti za pozna srednja leta.

Primerna mora biti za vse letne čase, za nošnjo v vseh vremenskih razmerah in tudi notranjih prostorih.

Ima naj pridih čebelarške tradicije.

Izdelana naj bo iz kakovostnega materiala in kreirana tako za moške kot ženske.

Tako je bilo možno tem zahtevam ugoditi z naslednjim predlogom:

Obleka naj bo enotna (dolge hlače in suknjič iz enakega blaga), športno-klasičnega kroja, temne barve, ki naj asociira barvo starega satovja in čebele, torej temno siva ali rjava, ki je hkrati slovesna

Stara, ali
kaj v tem
vsega v
končanju
v modici

in trajno v modi. Za ženske naj bi oblikovali kostim s krilom ali hlačami. Pod suknjičem je mogoče nositi telovnik, katerega sprednji del je izdelan iz posebnega materiala v vzorcu satovja.

Pod telovnikom je bela srca, in sicer v dveh različicah:

- prva je klasična, široka, z normalnim ovratnikom in posebno kravato,
- druga je s širokimi nabranimi rokavi, zapestniki in ozkim pokončnim ovratnikom ter zavezano posebno čebelarstvo ruto, ki bi bila spredaj pod vratom zapeta z leseno povoščeno sponko v obliki panjske končnice.

K uniformi sodi še poseben klobuk, podoben Janševemu.

K tej slovesni obleki sodijo tudi nogavice v barvi obleke ali temnejše ter elegantni temni čevlji.

Poleti in v toplih zaprtih prostorih je mogoče nositi samo srajco s kravato ali ruto in telovnik, to pa bi ponazarjalo značilno čebelarstvo oblačilo oz. uniformo.

Pozimi je mogoče obleki dodati kakovostno pale-rino ali širok plašč brez fazone v enaki barvi.

Takšna oblačila bi bilo mogoče nositi tudi za vsakodnevne slovesne priložnosti, ker ne izstopajo od vsakodnevnih oblačil. Če jih nosimo v skupini in predpisani sestavi, pa je komplet elegantna in opazna uniforma. Čebelarstvo prepoznavnost bi izražali trije oz. štirje nevsiljivi modni dodatki: telovnik, ruta

s sponko ali kravata ter klobuk, kadar pa ne bi oblekli suknjiča, pa tudi srajca z nabranimi rokavi.

Na dogovorjeno mesto obleke priprimo posebej za ta namen (v prihodnosti) oblikovane čebelarstvo izobrazbene in funkcionske statusne simbole.

Predstavljeno gradivo zajema skupne ideje tretjega letnika Naravoslovnotehniške fakultete, v celostno podobo pa jih je strnila in oblikovala študentka Urška Homan.

Do marca nam je uspelo pridobiti tudi ponudbe petih možnih slovenskih dobaviteljev tkanin za vrh-nja oblačila s podatki o njihovi sestavi in ceni. Na tretjem sestanku komisije, 12. marca 2001, smo izbrali možne materiale, zdaj pa nas čakata še izbor konfekcijskih podjetij, ki bi bila zainteresirana za razvoj krojev in pripravo modelov za predstavitev, ter priprava modnih dodatkov.

TURISTIČNA AGENCIJA ARItours VABI NA ČEBELARSKI KONGRES APIMONDIE V DURBAN V JUŽNO AFRIKO

Čebelarje vabimo, da se udeležijo zelo zanimivega in po ceni ugodnega izleta na kongres Apimondie v Južno Afriko. Udeleženci si bodo ogledali velik del zanimivosti Južne Afrike (nacionalni park, zanimiva mesta, običaje in naravne znamenitosti), kongres Apimondie in čebelarstvo razstavo v Durbanu ter več je čebelarstvo v okolici mesta.

Izlet bo od 22. do 31. oktobra 2001.

CENA DESETDNEVNEGA IZLETA JE 365.000 SIT (1500 USD)

Agencija ARItours sprejema prijave (obvezno je plačilo akontacije) **samo do 15. maja 2001.**

V ceno so vključeni vsi stroški potovanja, vključno z ogledi in obiskom čebelarja, prenočitve, lokalno in slovensko vodenje, nezgodno zavarovanje in DDV, razen vstopnice za kongres in razstavo Apimondie. Pokličite nas na telefonsko številko **(02) 229 83 60** in poslali vam bomo program izleta.

Ari Tours MARIBOR – Ciril Arih

V NEKAJ MINUTAH lahko spremenite AŽ čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE!

Nudim vam nakladne panje AŽ mere, združljive z LR panjskim sistemom, večnamensko podnico – tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane – melicitozne mane (podnica je združljiva z LR nakladami); po načrtih univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča. Izdelujem tudi vse vrste satnikov.

PETER ZAKRAJŠEK s.p.,

Pretnarjeva 6, 1210 Ljubljana – Vižmarje, **tel.: (01) 512 62 51**

VZREJA MATIC – JOŽE HERBA – TURNIŠČE

NAROČILA SPREJEMAM NA TELEFONSKI ŠTEVILKI **(02) 572 17 40** in **041 214 980**

JOŽE HERBA, Nedelica 29, 9224 Turnišče

ODZIVNIK ZA PAŠE IN NAPOTKE ZA ČEBELARJENJE

TELEFONSKA ŠTEVILKA BREZPLAČNEGA ODZIVNIKA ZA PAŠE JE – **(01) 426 50 55**

PAVEL BUKOVEC

*Sameva tam gori čebelnjak,
obstal za vedno je Tvoj korak,
kje Tvoje skrbne so roke,
pogrešajo jih čebelice,
saj rekel si jim ljubice.*

(A. Firm)

Slovo od naših dragih in vzornih čebelarjev je, žal, neizogibno. Tako se še vedno s tesnobo v srcih spominjamo slovesa od dolgoletnega člana Pavla Bukovca, ki smo ga maja lani pospremili na njegovi zadnji poti.

Pavel Bukovec se je rodil leta 1926 v kmečki družini. Čebelariti je začel že leta 1938, ko je nasledil očetovo čebelarstvo oziroma mu je pomagal. Začel je z desetimi slamnati koši, pozneje pa je povečal število čebeljih družin, tako da se mu jih je splačalo prevažati. Zadnje leto pred smrtjo je zaradi starosti in boleznih njihovo število zmanjšal na 27 pridobitnih družin.

Bil je velik ljubitelj čebel in napreden čebelar. Na območju občine Lendava je prvi začel čebelariti v AŽ panjih in je čebelarjenje te vrste zelo propagiral med drugimi čebelarji. To je bilo v letih pred drugo svetovno vojno in po njej. Kljub dokaj ugodni paši na našem območju (akacija) je med prvimi začutil potrebo po prevažanju čebel na druga pasišča.

Zelo dejaven je bil tudi v društvenem življenju, saj je bil od leta 1979 do leta 1983 njegov predsednik, poleg tega pa je vrsto let opravljal tudi tajniška in blagajniška dela.

Svoje bogato znanje in izkušnje je rad prenašal na mlade čebelarje in jim bil učitelj. Kot mentor je na osnovni šoli Kobilje dolga leta uspešno vodil čebelarski krožek.

Za svoje dolgoletno delo v čebelarstvu je prejel odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje. Člani čebelarskega društva Kobilje-Dobrovnik se ga spominjamo kot plemenitega, poštenega in vzornega čebelarja in smo mu hvaležni za vse, kar je dobrega storil za čebelarstvo.

Stanko Antolin,
tajnik ČD Kobilje-Dobrovnik

MARTIN URBANIJA

V krogu sorodnikov in čebelarskih prijateljev smo se sredi novembra leta 2000 poslovili od najstarejšega člana Čebelarske družine Krtina, čebelarja Martina Urbanija s Količevega. Rodil se je leta 1912 na Rovah. Na domačiji je čebelaril že njegov oče, ki mu je posredoval prvo znanje o čebelah.

Ko pa je od očeta dobil še čebele, je svoje znanje o čebelarstvu še izpopolnil. Čebelaril je do visoke starosti 89 let. Ker je bil spreten mizar, je panje izdeloval sam in na Rovah si je postavil tudi ličen čebelnjak. Ko se je poročil, je čebelnjak in čebele prese-

lil na Količve, kjer si je ustvaril svoj dom. Ker je želel uspešno čebelariti, se je pridružil takratni Čebelarski družini Radomlje. Po vojni pa se je včlanil v ČD Krtina in Čebelarsko društvo Domžale. Zgodno je sodeloval v delu organizacije. Čebele je prevažal po Sloveniji, večkrat pa jih je peljal tudi v Liko.

Nalaganje panjev na vozove s konjskimi vpregami ali pozneje na tovornjak, selitve iz kraja v kraj, točenje medu in medenje so bile zanimive teme čebelarskih pogovorov, ki se jih je rad udeleževal. O tem je pripovedoval tudi na spomladanskih srečanjih naše čebelarske družine. Zaradi njegovih zaslug pri prenašanju znanja na mlajše ter dela v upravnem in nadzornem odboru je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje.

Ob slovesu s čebelarjem in prijateljem Martinom je na pokopališču v Dobu še zadnjič v spomin nanj zaplapolal prapor ČD Domžale. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Čebelarska družina Krtina

MIRKO POLANŠEK

20. decembra 2000 je zahrbtna bolezen iz naših vrst izrgala prizadetega člana in prijatelja Mirka Polanška. Šest let je bil član upravnega odbora. V tem obdobju je bil vedno pripravljen poprijeti za vsako delo. Mirko je bil zelo dejaven pri urejanju okolice čebelarskega doma, pri pripravi in izvedbi vsakoletnega čebelarskega srečelova, čebelarskih razstav in izdelavi čebelnjaka. Za njegovo nesebično delo smo se mu zahvalili tudi s priznanjem.

Na njegovo zadnjo pot smo ga čebelarji pospremili z društvenim praporom. V našem spominu ga bomo ohranili kot dobrega in delovnega čebelarja.

ČD Črna

ALBERT MAVC

Prav tedaj, ko smo se čebelarji ČD Črna zbirali na občnem zboru, smo zvedeli žalostno novico o smrti našega dolgoletnega člana Alberta Mavca.

Čebelariti je začel leta 1949. V svojem dolgoletnem čebelarskem stažu je bil poleg skrbi za čebele zelo dejaven tudi v društvu. V njem je opravljal različne funkcije in se trudil, da so ostali čebelarji povezani in tako zmogli kljubovati težavam, ki so jih pestile. Za svoje delo na področju čebelarstva je bil moralno poplavljen z odličjema Antona Janše III. in II. stopnje.

Naj po delovnih dneh življenja počiva v miru. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Čebelarsko društvo Črna
Črna na Koroškem

ANTON KOKALJ

Komaj se je dobro začelo novo leto, nas je v času, ko vsa narava in tudi čebele mirujejo, za vedno zapustil Anton Kokalj.

Čebele so ga spremljale vse življenje, saj je na svojem domu na Fužinah že v rani mladosti začel čebelariti z enim panjem. Po zgraditvi novega doma v Zabradi pri Škofji Loki je vse do svoje bolezni čebelaril z 12 panji.

Rodil se je leta 1934 na Fužinah v Poljanski dolini. Oče je bil čevljar, zaslužek je bil slab in tako njemu, bratu in petim sestram življenje ni bilo postlano z rožicami. Izučil se je za avtomehnika in postal mojster v Avtokovinarju v Škofji Loki.

Čebele so mu v življenju pomenile zelo veliko. Že leta 1960 se je vključil v Čebelarstvo družino v Škofji Loki in bil štiri leta član njenega upravnega odbora.

Loški čebelarji smo se od njega poslovili z žalostjo v srcih in nekaj poslovnimi besedami. Vsi, ki smo ga poznali in spoštovali, se ga bomo radi spominjali.

Čebelarstvo družina Škofja Loka

ANTON KOREN

Sredi marca lani je zapustil vrste našega društva dolgoletni član Anton Koren. Rodil se je leta 1931 na Kamnem na Tolminskem. Kot 18 let star fant je začel čebelariti v svojem rojstnem kraju. Ves čas je skrbel za zdravje in razvoj čebeljih družin. Čebelaril je na svoj, nekoliko drugačen način.

Toni, kot smo ga čebelarji klicali, je zelo rad pomagal čebelarjem začetnikom, pa tudi čebelarjem, ki so ostali brez čebel. Podaril jim je roje. Za svoje dolgoletno in uspešno čebelarjenje je prejel priznanje vzornega čebelarja, leta 1999 pa tudi odličje Antona Janše III. stopnje.

Vsako leto, ko bodo zacvetele rože na njegovem grobu, ga bodo prišle pozdravit čebele in mu z brenčanjem zaželele miren počitek.

ČD Tolmin

FRANC POTOČNIK

Septembra 2000 smo se poslovili od našega člana Franca Potočnika iz Sladkega Vrha, rojenega leta 1927. Njegova nenadna smrt je močno odjeknila med čebelarji našega društva.

Pokojni Franc se je leta 1950 zaposlil v tovarni papirja na Sladkem Vrhju kot transportni delavec. Mlade-

mu in polnemu energije mu takrat ni bilo nič pretežko. Delal je v tovarni in še doma na kmetiji, na kateri pa tedaj še niso imeli traktorja in drugih strojev. Z leti se mu je ponudila možnost opraviti tečaj za orodjarja, pozneje še za skladiščnega delavca, dokler se pri štiridesetih ni vpisal v srednjo ekonomsko šolo in jo tudi uspešno končal. Postal je vodja skladišča, to delo pa je opravljal vse do upokojitve. Franc je bil izjemno natančen in dosleden človek.

Ko se je leta 1990 upokojil, se je začel ukvarjati s čebelarstvom. Prijatelji so ga uvedli v svet čebel, sam pa je obdrževal njihovo marljivost in cenil njihove pridelke. Kmalu se je vključil tudi v delo Čebelarskega društva Velka-Sladki Vrh ter z znanjem in izkušnjami pomagal mlajšim.

Ob njegovem preranem grobu so bili njegovi čebelarski tovariši žalostni, saj je njihove vrste zapustil vester in marljiv član. Po njegovi smrti bo moral nekdo nadomestiti pokojnega Frančka in poskrbeti za njegove čebele.

Čebelarji Čebelarstva družine Velka – Sladki Vrh bomo pogrešali njegove premissijene nasvete. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Čebelarstvo družina Velka-Sladki Vrh

ANDREJ ZAJC

Čebelarstvo društvo Ribnica je novembra lani zapustil dolgoletni član Andrej Zajc z Gorenjske ceste – nekdanje Gorenje vasi v Ribnici. Bil je uspešen član velike družine čebelarjev.

Vedel je, da »muha ne da kruha« v Ribniški dolini, kljub temu pa je dobršen del svojega prostega časa in prihrankov vlagal v čebelarjenje. Čebelaril je od leta 1952, v vseh teh letih pa so bile letine zelo različne. Kadar je zamedila hoja, je tudi Andrejev čebelnjak obiskala sreča. Preživel pa je tudi manj medene letine in med njimi tudi kakšno sušno.

Pripadal je generaciji zaslužnih čebelarjev, med katerimi so nekateri čebelarili že pred 2. svetovno vojno. Zanje je bilo značilno, da so ljudem ponujali med in druge čebelje pridelke, darovali roje začetnikom in vozili svoje čebele na ajdove paše.

Pokojni Andrej je bil pred leti predsednik društva in na sploh je v njem opravljal različne naloge. Prejel je odličje Antona Janše III. in II. stopnje. Zmeren v življenju, predan domovini in svojemu kraju, prijateljski do sočebelarjev, takšen je bil Andrej Zajc. Dočakal je lepo starost – 88 let življenja.

Čebelarstvo društvo Ribnica

JANEZ GJUREČ

Po dolgotrajni in nepremagljivi bolezni je v 73. letu starosti umrl naš prijatelj in vesten čebelar Janez Gjureč. Od njega smo se v drugi polovici januarja poslovili na kapelskem pokopališču nad Radenci.

Svoja delovna leta je kot mizarški mojster preživel v Nemčiji, po vrnitvi v domači kraj pa je zadnja leta preživel v naselju Kocjan, kjer si je ob čudoviti hiši postavil čebelnjak in se posvetil čebelarjenju. Po ženini smrti so mu v tolažbo in oporo ostale čebele.

Kmalu je tudi sam hudo zbolel in takrat mu je pri skrbi za dom pomagala hčerka Tanja, pri čebelarskih opravilih pa prijatelji čebelarji. Ob pogledu na pridne roke prijateljev in hčere se je vedno zadovoljno smehljaj, saj je vedel, da bo vse urejeno, tudi če dela ne more več opraviti sam. Rad se je udeleževal vseh čebelarskih srečanj in se skupaj s prijatelji veselil dobre letine medu ter vsakega čebelarskega uspeha. Janka se bomo spominjali kot dobrega prijatelja, za zgled pa nam bosta njegova vztrajnost in potrpežljivost. Vsi ga bomo zelo pogrešali!

Čebelarstvo družina Radenci, predsednik Zlatko Sever

Medex

Vse lepe zgodbe iz čebeljega panja

gorčkat 13.600 SPRING

Za devetimi planeti
se obhaja s soncem in mesecem vrti Zemlja.

Na enem najlepših predelov, ob morju in med visokimi gorami, leži deželica, kjer od pamtiveka za zdravje skrbijo čebele. Marljivosti in pridnosti so se prebivalci naučili od teh dobrih živalic.

Iz panjev, iz satovja priteka skrbno zbrano zdravje, ki mu rečejo med. Vse skrivnosti dobrega počutja so skrite v njem. Varuje pred boleznimi, krepi telo in bistri duha. V celem stvarstvu nismo našli tako čudodelnega zdravila, kot v tem zlatorumenem darilu narave.

Vsi cvetovi se leskečejo v naši dobri volji.

To povest bomo ponesli daleč

PROAPIN - PROPOLIS

v tabletkah, kapljicah in razpršilu je naravni čebelji pridelek iz rastlinskih smol in čebeljih žlez. Deluje antibakterijsko, preprečuje in zdravi vnetja v ustni votlini, celi manjše odrgnine,

APIKOMPLEKS

je matični mleček in naravni multivitaminski izdelek, ki harmonično deluje po vsem telesu in bistri duha.

APISIRUP

lajša težave z dihalni in je učinkovit pri kašlju.

medex
international, d.d.
ljubljana, slovenija

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Logar

Transportne posode za med

Oprema za odziranje celja R25

Posoda za pripravo kraljice Knezevskide, namenjena polnjenju kraljice kraljice od 200 do 250 ml. Posoda je namenjena pripravi kraljice kraljice od 200 do 250 ml.

Prihori za odziranje celja

Reflektor

Pri gotovinskem nakupu čebelarke opreme v vrednosti več kot 5.000 SIT, priznamo čebelarjem z veljavno člansko izkaznico 4% popust

Delovni čas trgovine:

od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00; ob sobotah od 9.00 do 12.00
NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO

LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o.
Zupanova 1, SI - 4208 Šenčur; tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415
e-pošta: logar-trade@iol.net, internet: www.logar-trade.si

**APIS M & D d.o.o.
MARKO DEBEVEC**

**ČUŽA 7
1360 VRHNIKA
tel., faks: (01) 755 12 82**

*Odprto: ob delavnikih od 9.–12. in od 16.–18. ure, ob sobotah od 9.–12. ure
PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH*

- IZDELUJEMO POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL, PO ŽELJI Z DODATKOM TERAPEVTSKIH SREDSTEV
- APNENOGEI • NOSEMAGEL • STIMULANS • VAROGEI
- NA DEBELO IN DROBNO PRODAJAMO VSO ČEBELARSKO OPREMO

NAROČENO BLAGO POŠLJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI

- Vse čebelarje in čebelarska društva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti. Vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 125 °C.
- Vosek odkupujemo po 600 do 700 SIT za kilogram.

NOVO!

AŽ panji 10-, 7- in 5-satni.
Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

PRIZNANO VZREJEVALIŠČE MATIC –

**ČEBELARSTVO DEBEVEC,
APIS M & D d.o.o., VRHNIKA**

Sprejemamo prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme. Konec maja in junija lahko pri nas dobite čebelje družine na petih in sedmih satih.

Mali oglasi

- PRODAM** presežek mladih družin na AŽ 5S, ☎ 02 641 38 81 – zvečer.
- ZARADI** boleznih prodam 10–15 AŽ 10S z zdravimi, pregledanimi čebelami; cena po dogovoru, ☎ 04 519 10 34, 041 386 982.
- UGODNO** prodam električni topilnik voska, ☎ 04 204 16 54.
- PRODAM** čebelje družine na 5,6,7 AŽ 5 – plemenjaki, ☎ 04 533 39 14, 041 948 077.
- PRODAM** več močnih čebeljih družin na AŽ 10S; matice domača vzreja 2000, ☎ 04 531 58 15.
- PRODAM** čebelje družine v nakladnih panjih, maja in junija pa pakete čebele, ☎ 04 587 40 60 – Korbar.
- PRODAM** nekaj zdravih čebeljih družin na AŽ 5 in 7S, ☎ 01 723 83 22, 041 599 542.
- PRODAM** veterinarsko pregledane čebelje družine na 7 in 10S, ☎ 041 548 856.
- ZABOJNIK** za 42 AŽ 10S prodam, ☎ 07 305 19 48.
- PRODAM** 10 5S, ☎ 01 836 10 66, 031 836 213.
- PRODAM** več praznih rabljenih panjev 9–10S, Riharjevo 8-satno točilo, stroj za odkrivanje satja in čebelarški pribor, ☎ 040 366 632.
- PRODAM** kasetno točilo z elektromotorjem na 8 AŽ S, ☎ 07 307 34 71.
- PRODAM** močne družine na AŽ satju, matice 2000, ☎ 02 251 21 21 – Curk.
- PRODAM** 10 čebeljih družin na AŽ satih in smrekov med, ☎ 04 572 51 37.
- PRODAM** dvajset praznih AŽ 10S panjev in kupim čebelnjak ali zemljišče na območju od Besnice do Kresnic, ☎ 01 724 42 44.
- PRODAM** čebelje družine na 7 AŽ satih, ☎ 03 136 04 67.
- ZAMENJAM** TAM 5500 za 66 AŽ panjev za manjši tovornjak z B kategorijo za prevoz 40 čebeljih družin, ☎ 07 307 10 91.
- PRODAM** prikolico za prevoz čebel za 12 AŽ panjev, ☎ 05 680 14 80.
- PRODAM** polovične LR naklade, ☎ 01 519 70 47.
- PRODAM** 25 čebeljih družin z AŽ 10S, ☎ 04 231 20 92.
- PRODAM** več čebeljih družin na AŽ 10S, ☎ 07 304 70 60 – zvečer.
- IZDELUJEM** AŽ panje 10, 7 in 5S, ☎ 041 793 579, 03 584 51 06.
- PRODAM** več čebeljih družin na AŽ 10S s panji ali brez in prevozni čebelnjak TAM 125 I. 79, ☎ 041 853 412.
- PRODAM** električno točilo na 6 satov, ☎ 07 818 80 42 – Oblak.
- PRODAM** prevozni čebelnjak Zastava 650-5t za 66 AŽ panjev, atestiran, registriran, odlično ohranjen, po ugodni ceni, ☎ 041 957 379.
- PRODAM** do 15 čebeljih družin na AŽ satju, ☎ 041 917 594.
- PRODAM** 33 praznih AŽ 10S panjev, ☎ 05 380 66 08.
- PRODAM** 15 novih AŽ panjev z vgrajenimi smukalniki in močnimi čebeljimi družinami ter prašilčke na 5 in 7S, ☎ 03 587 48 59.
- PRODAM** 20 čebeljih družin na 7S, ☎ 041 560 075 – zvečer.
- PRODAM** več čebeljih družin, ☎ 04 252 22 48.
- PRODAM** več čebeljih družin na 7 in 9S, ☎ 01 787 58 93, 031 619 961.
- KUPIM** čisti suhi propolis po ugodni ceni, plačilo ob prevzemu, ☎ 03 582 43 40 – po 20. uri.
- PRODAM** 20 AŽ naseljenih panjev z veterinarsko pregledanimi čebelami, ☎ 04 518 15 25.
- UGODNO** prodam nenaseljene AŽ 10S, model za izdelavo satnic, električni topilnik, posode za med, ☎ 02 777 56 21.
- PRODAM** šest AŽ 9S in en AŽ panj 10S s čebelami, ☎ 01 721 51 04 – zvečer.
- IZDELUJEM** AŽ panje 10S ter prašilčke 5 in 7S, na zalogi tudi 3 etažni 10S, ☎ 03 584 51 06, 041 793 579.
- PRODAM** 8 čebeljih družin na 9S, ☎ 04 232 80 22.
- PRODAM** nekaj čebeljih družin na AŽ satju, ☎ 01 754 95 46.
- PRODAM** veterinarsko pregledane čebelje družine na 5 in 7S z mladimi maticami, ☎ 01 724 20 26, 041 403 960.
- UGODNO** prodam 7 starejših panjev z zdravimi čebelami in 3 prašilčke ter prikolico z 10 naseljenimi panji, ☎ 05 757 23 06, 031 874 589.
- PRODAM** več čebeljih družin na 7S po 70 DEM, ☎ 07 305 90 04.
- PRODAM** več zdravih čebeljih družin z mladimi maticami na 6 in 10 AŽ satih, ☎ 01 787 15 27.
- PRODAM** 4, 5, 6 in 7 satarje s čebelami, ☎ 01 787 32 03.
- PRODAM** kamion s čebelami in pasišči, ☎ 04 231 00 61.

POPRAVKA

V letošnji prvi številki Slovenskega čebelarja bi moralo na strani 23 zgoraj (desni stolpec) pisati: »Odličji Antona Janše II. stopnje sta prejela Vinko Vahter in Božidar Limpel, univ. dipl. inž. grad.«.

V letošnji četrti številki pa je na strani 110 napačno zapisano ime g. Zora pravilno je Anton Zor iz Lesc na Gorenjskem, razstavljal pa je na razstavi v Celju trietažni AŽ panj.

Uredništvo

POVERJENIKI ZA PASIŠČA

ČD TOLMIN – sprejema pisne vloge za lipovo pašo do 15. 5. na naslov: Martina Kofol, Bača pri Modreju 7, 5216 Most na Soči.

ČD BEGUNJE PRI CERKNICI – sprejema pisne prijave do 1. 6. na naslov: Ivan Škerlj, Begunje 68 a, 1382 Begunje pri Cerknici, ☎ 01 705 61 99.

ČD RADLJE OB DRAVI – Vuhred – Martin Krajnc, Vuhred 106, ☎ 02 887 16 36; Hudi kot–Ribnica na Pohorju – Franc Ruprecht, Sp. Orlica 13, ☎ 02 876 81 54; Remšnik – Ivan Zakeršnik, Vas 60, ☎ 02 887 16 94; Brezni–Kozji vrh – Marko Glazer, Kozji vrh 7, ☎ 02 876 61 42; Lehen – Ivanka Vomer, Janževski vrh 75, ☎ 02 876 75 09; Vurmat–Kapla–Gradišče – Srečko Verdinec, Vurmat 3, ☎ 02 876 01 80.

ČD NOVA GORICA – sprejema prijave za gozdno in škrtatovo pašo do 31. 5 na naslov: Viktor Gleščič, T. Brejca 14, 5000 Nova Gorica.

ČD KAMNICA-BRESTRNICA – sprejema prijave za kostonjevo pašo z dokazili o zdravstvenem stanju čebeljih družin do 15. 5. na naslov: Alojz Cehner, Koroška c. 59, 2000 Maribor.

ČD MOSTE-POLJE – prijave za kostonjevo pašo za območje Janč in doline Besnice: Janez Jere, ☎ 01 367 11 19; Avgust Bučar, ☎ 01 507 91 49.

ČD DOLSKO – prijave za kostonjevo pašo pošljite do 1. 6. na naslov: Gostilna »Žerjavica« Dolško, 1262 Dol pri Ljubljani, ☎ 01 564 70 84.

ČD ŠENTJERNEJ – Janez Udovč, Apnenik 7, 8310 Šentjernej, ☎ 07 308 20 33; Jože Mencin, Trdinova 3, 8310 Šentjernej, ☎ 07 308 20 76.

ČD RUŠE – Albin Rupnik, Gozdarska 2, Ruše, ☎ 02 661 35 11.

ČD STUDENCI-PEKRE – Mihael Kamplet, Ob plantaži 8, 2341 Limbuš, ☎ 02 613 41 91.

ČD IG – poverjeniki za pasišča so: **Vrbljene, Strahomer:** Matija Božič, Puterlejeva 53, 1000 Ljubljana, ☎ 524 64 22, **Tomišelj:** Anton Koren, Tomišelj 41/a, 1292 Ig, ☎ 425 96 56 (v večernih urah), ☎ 041 851 397; **Brest, Matena:** Tone Pavlič, Brest 23, 1292 Ig, ☎ 286 28 46, **Staje, Kot, Iška vas, Gor. Ig:** Anton Maček, Iška vas 40a, 1292 Ig, ☎ 286 22 75; **Zapotok, Dobravica, Škrilje, Golo:** Jože Piškur, Dobravica 10, 1292 Ig, ☎ 286 22 20.

ČD PIVKA – za občino Pivka: Alojz Mankuč, Kal 60, 6257 Pivka, ☎ 05 757 20 89.

VZREJA MATIC

PLEMENILNA POSTAJA »JOSIPA VERBIČA« V KAMNIŠKI BISTRICI

Čebelarstvo društvo Kamnik obvešča vse čebelarje, da bo plemenilna postaja »Josipa Verbiča« v Kamniški Bistrici letos obratovala od maja do avgusta. Naročila za matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS, sprejema vzrejevalec matic **Rado Pavlovič po telefonu št. 01 832 54 35, GSM: 041 820 432, E-mail:prado@s5.net.**

Čebelarstvo društvo Kamnik

JOŽE RIHAR s.p.

Čebelarstvo in izdelava čebelarске opreme

- Izdelujemo žične matične rešetke za vse vrste panjev, čebelarске lopatke, plastične odtočne pipe, lovilce rojev (lesice).
- Meljemo sladkor in izdelujemo sladkorne pogače po konkurenčnih cenah – prepričajte se!
- Pri nas dobite žico za žičenje, satnike (rogličene), testne mreže za lovljenje varoj, plastične razmike ...
- Izdelujemo satnice in kuhamo voščine.
- Izdelujemo plastična razstojišča za AŽ panje.

Prepričajte se o kakovosti in ugodnih cenah naših izdelkov. Čebelarstvo društva obveščamo, da po dogovoru lahko pridemo tudi k njim in jim ponudimo naše izdelke in storitve.

JOŽE RIHAR, Gabrje 42

1356 Dobrova – tel./faks: 01/364 11 06, GSM 031 351 964

SEZNAM TRGOVIN, V KATERIH SO ČEBELARJI – IMETNIKI ČLANSKE IZKAZNICE – MAJA UPRAVIČENI DO POSEBNIH POPUSTOV PRI NAKUPIH

Ker se je Čebelarstva zveza Slovenije odpovedala dohodku od oglasov, ki jih objavljamo v reviji Slovenski čebelar, v korist čebelarjev članov, lahko vsi člani društev, ki prejema revijo Slovenski čebelar, pri nakupih s posebno člansko izkaznico v čebelarskih in drugih trgovinah uveljavljajo do 10-odstotne popuste.

Vse čebelarje in predvsem vodstva društev prosimo, da s to ugodnostjo, ki jo ČZS ponuja svojim članom, seznanijo vse nečlane in »družinske člane«.

TRGOVINE S POPUSTI V MESECU MAJU:

1. APIS M & D, d.o.o., Čuža 7, VRHNIKA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri nakupu in gotovinskem plačilu čebelarstva opreme v vrednosti več kot 5.000 SIT le na sedežu podjetja.
2. ČEBELARSKA ZVEZA MARIBOR, Tyrševa ul. 26, Maribor, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust pri nakupu čebelarstva opreme in drobnega pribora v vrednosti od 5.000 do 10.000 SIT in 10-odstotni popust pri nakupih v vrednosti več kot 10.001 SIT.

3. LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o., Zupanova 1, Šenčur, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri gotovinskem plačilu čebelarstva opreme v vrednosti več kot 5.001 SIT le na sedežu podjetja.

4. MEDEX INTERNATIONAL, d.d., Linhartova 49a, LJUBLJANA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust pri nakupu čebelarstva opreme v vrednosti do 9.999 SIT in 10-odstotni popust pri nakupih v vrednosti več kot 10.000 SIT.

5. JOŽE RIHAR, s. p., čebelarstvo in izdelava čebelarstva opreme, Gabrje 42, DOBROVA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 5.000 SIT.

6. VELETRGOVINA VEMA eksport – import, d.d., Tržaška cesta 65, MARIBOR, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust za nakup v vrednosti od 5.000 do 10.000 SIT in 10-odstotni popust za nakupe v vrednosti več kot 10.001 SIT v prodajnih enotah Cash & Carry v trgovskem centru BDC, Tržaška 65, Maribor, na oddelkih čebelarstva embalaže, gostinske in trgovske opreme, trgovine s tekstilom in galanterijo ter na oddelku Deteljica – darilni bazar.

7. ŠTAJERSKA ČEBELARSKA ZADRUGA CELJE – Prodajalna Čebelarna, Gosposka 3, Celje, daje imetnikom veljavne čebelarstva izkaznice 3-odstotni popust pri nakupu repromateriala v vrednosti več kot 5.001 SIT in 5-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT.

8. CERES d.o.o. – Trgovina Martjanci, Mirna 14, Murska Sobota, daje imetnikom veljavne čebelarstva izkaznice 5-odstotni popust pri gotovinskem plačilu v vrednosti več kot 5000 SIT in 10-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 15.000 SIT.

9. KGR Rakovec s.p., Gunceljska c. 28/a, Ljubljana-Šentvid, daje imetnikom veljavne čebelarstva izkaznice 5-odstotni popust pri gotovinskem plačilu v vrednosti več kot 4000 SIT in 8-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT.

Čebelarstva zveza Slovenije

CERES d.o.o.

Mirna 14, 9000 Murska Sobota

TRGOVINA MARTJANCI

tel.: 02 548 16 39, GSM: 041 882 871

Po ugodnih cenah ponujamo ves čebelarstva material. Imetnikom čebelarstva kartic omogočamo 5-odstotni popust pri gotovinskem plačilu v vrednosti več kot 5.000 SIT in 10-odstotni popust v vrednosti več kot 15.000 SIT.

Vsako drugo in četrto sredo v mesecu od 8. do 10. ure nasveti Jožeta MATAVŽA, dr. vet. med.

Po dogovoru dostavimo čebelarstva material na dom oziroma na sedež ČD. Ob delavnikih je trgovina odprta od 8. do 16. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

Se priporočamo!

NOVO!
Specializirana trgovina
čebelarstva materialom

Vzreja matic **DARKO GRM**

Hude Ravne 1 – Dole pri Litiji

tel.: (01) 897 21 45 – GSM: 041 900 606

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
- Ponujamo vam tudi matičnike črne barve za pridobivanje matičnega mlečka ali za vzrejo matic.

Vzreja matic

ČEBELARSTVO KAPUN

Mirna 14, 9000 Murska Sobota
GSM 041 882868

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Prevzem osebno ali po pošti.

ŠTAJERSKA ČEBELARSKA ZADRUGA CELJE, z.o.o.

Prodajalna "ČEBELARNA"
3000 CELJE, Gosposka 3
Tel: (03) 544 17 23
apis_styria@hotmail.com

V trgovini lahko dobite ves čebelarški repromaterial:
- panje, opremo, zaščitno opremo, hrano za čebele.

Odkupujemo vse čebelje pridelke po ugodnih cenah.
Trgovina je odprta
ob ponedeljkih, torkih, četrtek in petkih
od 8. - 15. ure, ob sredah pa od 9. - 12. in od 15. - 18. ure.
Odprta je tudi vsako prvo soboto v mesecu od 8. - 12. ure.

Se priporočamo !

Odkupujemo tudi
ČEBELJE DRUŽINE
za izvoz v EU !

Prve čebelje družine
kranjske sivke,
prodane po 70. letih v Francijo !
s sodelovanjem Lojze in Remy Ivanec
SČ LA CARNIOLE
www.apiphyt.com/carnica

Ugodno — kozarci za med

Firma

STENKO d.o.o.

Špruha 3 – TRZIN – ☎ 01 562 17 22

Čebelarjem ponujamo steklene kozarce po ugodnih cenah: 720 ml (grlo Ø 82 mm) po **25 SIT/kos.**, 370 ml (grlo Ø 66 mm) po **21 SIT/kos.**, pokrove, zlato lakirane, 0,82 mm po **11 SIT/kos** in 0,66 mm po **9 SIT/kos.**

Cene so brez DDV, po dogovoru naročeno blago tudi dostavimo.

KGR Rakovec s.p.

Gunceljaska c. 28/a, 1210 Ljubljana-Šentvid

tel./faks: (01) 512 46 77 – GSM 041 639 658

www.kgr-sp.si, e-pošta: kgr@kgr-sp.si

ČEBELARSKA OPREMA IN DROBNI PRIBOR

- LOVILEC ROJEV AŽ, LR, ŽICA ZA ŽIČENJE
- SMUKALEC CVETNEGA PRAHU 280, 330 mm
- VILICE, KLEŠČE ZA SATNIKE; MATIČNE KLEŠČE
- MATIČNE REŠETKE HANEMAN, ŽIČNE AŽ, LR
- AVSTRALSKE SPONKE, ZAPAH 2/2 MALI, VELIKI, ZAPAH L-D
- RAZSTOJIŠČA AŽ 5-15

GOTOVINSKI NAKUP: 5-odstotni popust pri nakupu vrednosti več kot 4.000 SIT, 8-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT **Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO.**

ODPRTO OD 8. DO 14. URE (ponedeljek – sobota) oziroma po dogovoru po tel. 041 639 658.

Naročeno blago vam lahko pošljemo z Door to Door.

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

IDRIJSKA 10, 1360 VRHNIKA, TEL.: 01/755 13 17

GSM: 041 420 200

V ZALOGI:

- panji AŽ (9s, 10s, 12s)
- prašilčki (5s, 7s)
- lipovi satniki
- zaklade Debelak (9s, 10s)
- pitalniki Francič
- distančni vložki
- vehe za povezavo AŽ panjev
- trietažni AŽ (10 S)
- AŽ Kozinc 11+3

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev.

NOVO: Pri nakupu 10 panjev vam podarimo prašilček.

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo »Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko« leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Cankarjeva 3, 1000 Ljubljana.

Tel.: tajništvo (01) 421 79 40, uredništvo: (01) 421 79 45 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks: (01) 426 13 35.

e-pošta: cebelarska.zveza.slo@siol.net

Izdajateljski svet: Lojze Peterle, Marjan Debelak, dipl. inž. arh., Janez Mihelič, univ. dipl. biol., dr. Jože Šnajder, dr. Janez Poklukur in dr. Aleš Gregorc.

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Jože Babnik, inž. agr., dr. Jurij Senegačnik, doc. dr. Janez Poklukur, mag. Mira Jenko - Rogelj, Marjan Debelak, univ. dipl. inž. arh., čebelarski mojster Franci Marolt in dr. Aleš Gregorc. Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2001 za nečlane je 7.200,00 SIT. Posamezna številka stane 600 SIT za člane oz. 650 SIT za nečlane skupaj z 8% DDV. Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar, je 6.000 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 50 SIT.

Reklamni oglasi: Cela barvna stran na ovitku 100.000 SIT, v sredini 60.000 SIT, pol strani 30.000 SIT, četrt strani 14.000 SIT. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10%, za 6- do 10-kratno objavo 20%, za celoletno objavo 30%.

Splošni oglasi po 50 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka žiroračuna pri APP v Ljubljani je: 50100-678-48636, davčna številka: 81079435.

Priprava za tisk: Prepress d.o.o., Ljubljana, tisk: Tiskarna Ljubljana d.d., Ljubljana.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak, dipl. inž. arh.

NOVO

Plastični kozarci za med z navojem fi 82mm, 720 ml

Velika izbira plastične, kartonske in
steklene embalaže po ugodnih cenah

**Možnost naročanja
prodajnih artiklov (po
telefonu, faksu, e-pošti) po
povzetju, na vaše stroške.**

**Cenik plastičnih PIERCO satnikov s satnicami za
nakladne panje in cenik plastičnih satnic**

Naziv artikla	Cena SIT/kos	Cena z 10 % popustom SIT/kos *
veliki 1/1 satniki s satnicami - beli	550,00	495,00
veliki 1/1 satniki s satnicami - črni	550,00	495,00
velike 1/1 bele satnice	330,00	297,00
velike 1/1 črne satnice	330,00	297,00
mali 2/3 satniki s satnicami - beli	440,00	396,00
mali 2/3 satniki s satnicami - črni	440,00	396,00
male 2/3 bele satnice	300,00	270,00
male 2/3 črne satnice	300,00	270,00

v cenah je zajet 19 % DDV